ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ ΤΕΛΟΣ
Αριθμός Άδειας 11002
PRESS POST X45 PRESS POST
ΕΛΤΑ Hellenic Post

τ.346

εν αιθρία

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗΣ ΚΙΝΗΣΗΣ ΠΑΤΡΑΣ

Σεπτέμβριος - Οκτώβριος 2026 | 36ος Χρόνος

Τσαμαδού 21 • 26222 Πάτρα • Τηλ & Fax: 2610321010 • email: oikipa@otenet.gr • site: www.oikipa.eu

Περισσότερα από 180.000 στρέμματα δασικών εκτάσεων έγιναν στάχτη το φετινό καλοκαίρι

ΕΥΘΥΝΕΣ ΣΤΟ ΔΙΚΤΥΟ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Δραματικός είναι και φέτος ο απολογισμός των καμένων δασικών εκτάσεων της χώρας μας, χωρίς ακόμη να έχει ολοκληρωθεί η αντιπυρική περίοδος. Σύμφωνα με το WWF Ελλάς περισσότερα από 180.000 στρέμματα δασικών και φυσικών εκτάσεων έχουν ήδη καταστραφεί από τις μεγάλες πυρκαγιές που εκδηλώθηκαν από τα τέλη Ιουλίου έως τις πρώτες ημέρες του Αυγούστου.

Η **φετινή αντιπυρική περίοδος εξελίσσεται σε μία από τις δυσκολότερες των τελευταίων ετών**, με την Ελλάδα να βρίσκεται αντιμέτωπη με δεκάδες ταυτόχρονες πυρκαγιές, οι οποίες ευνοήθηκαν από ακραίες πυρομετεωρολογικές συνθήκες.

Σε ό,τι αφορά στα **αίτια των πυρκαγιών, οι πρώτες έρευνες δείχνουν ότι αρκετές εξ αυτών συνδέονται με το δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας**. Μεταξύ των αιτιών που εξετάζονται περιλαμβάνονται επίσης ανεπαρκή μέτρα πυρασφάλειας σε χώρους υγειονομικής ταφής απορριμμάτων, σπινθήρες από γεωργικά μηχανήματα, που λειτούργησαν παράνομα κατά την αντιπυρική περίοδο, αλλά και περιπτώσεις πιθανών εμπρησμών.

Λεπτομέρειες στη σελίδα 8

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΤΙΝΕΡΟ: Πρόληψη πυρκαγιών ναι, σαρωτικές λογικές όχι

Αρμόδιες κρατικές υπηρεσίες επαίνεσαν δημόσια τα αποτελέσματα του προγράμματος ΑΝΤΙΝΕΡΟ στην αντιμετώπιση των φετινών πυρκαγιών.

Έχοντας κάνει σκληρή, όσο και ισχυρά τεκμηριωμένη κριτική στην εφαρμογή του προγράμματος, (με αφορμή την κάκιστη εφαρμογή του στην περιοχή του δάσους Καϊάφα και αλλού) τονίζουμε την ανάγκη λήψης μέτρων αντιπυρικής προστασίας, αλλά με επιλεκτική εφαρμογή και όχι σαρωτική λογική και δεύτερον με πλήρεις περιβαλλοντικές και όχι απλά δασοτεχνικές μελέτες.

Αναλυτικά η θέση μας στη σελίδα 14

Centaurea pumilio: Γνωρίστε μία από τις σπάνιες Κενταύριες της Δυτικής Ελλάδας

Μία από τις σπάνιες Κενταύριες της Δυτικής Ελλάδας, την **Centaurea pumilio** *παρουσιάζουμε σε αυτό το φύλλο, η οποία συγκαταλέγεται στα 5 είδη που μελετούμε στα πλαίσια του* προγράμματος «Πολίτες στην υπηρεσία των Κενταύρ(ι)ων: Καινοτομία, διαχείριση, προστασία», που χρηματοδοτείται από το ΠΡΑΣΙΝΟ ΤΑΜΕΙΟ.

Το πρόγραμμα βρίσκεται σε εξέλιξη και μετά την ολοκλήρωση των εργασιών με τις καταγραφές και παρατηρήσεις στο πεδίο, θα προχωρήσουμε στην τοποθέτηση ενημερωτικών πινακίδων σε

σημεία ενδιαφέροντος όπου φύονται οι σπάνιες Κενταύριες, ενώ μέλη της ομάδας έργου, τόσο της ΟΙΚΙΠΑ όσο και του Πανεπιστημίου, θα πάρουν μέρος και θα παρουσιάσουν τα αποτελέσματα και τις δράσεις τους στο συνέδριο της Ελληνικής Βοτανικής Εταιρίας, που θα γίνει στο Βόλο στο διάστημα 30/9 έως 3/10/2026.

Αναλυτικά στη σελίδα 9

Οδοιπορικό στη Χώρα των Βάσκων και την Καντάβρια

Η φετινή επιλογή της Οικολογικής Κίνησης Πάτρας για εξόρμηση στη Χώρα των Βάσκων αποτέλεσε μια ξεχωριστή ταξιδιωτική εμπειρία, μακριά από τους συνηθισμένους προορισμούς. Η Euskadi, στη Βόρεια Ισπανία, κοντά στα γαλλικά σύνορα, διατηρεί μια έντονη και ιδιαίτερη ταυτότητα. Η βασκική γλώσσα, Euskara, είναι από τις αρχαιότερες της Ευρώπης και δεν συνδέεται με τις γνωστές γλωσσικές οικογένειες.

Η ιστορία της περιοχής είναι στενά δεμένη με τους παραδοσιακούς βασκικούς νόμους, ενώ η αλιεία και η επεξεργασία του σιδήρου συνέβαλαν καθοριστικά στην οικονομική της ανάπτυξη. Παρά την αποβιομηχάνιση της δεκαετίας του ’80, η Βασκονία εξελίχθηκε σήμερα σε μία από τις πιο πλούσιες περιφέρειες της Ισπανίας.

Το ταξίδι ξεκίνησε από το Μπορντώ, παγκόσμιο κέντρο οινοπαραγωγής, που περιβάλλεται από αμπελώνες. Περιηγηθήκαμε στο ιστορικό κέντρο, Μνημείο Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO, θαυμάσαμε την Place de la Bourse και το Miroir d’eau, περπατήσαμε στις όχθες του Garonne και σταματήσαμε στον επιβλητικό ναό Saint André.

Επόμενος σταθμός η Μπαγιόν, στην καρδιά της γαλλικής χώρας των Βάσκων. Τα πολύχρωμα σπίτια, οι ποταμοί Nive και Adour, τα στενά καλντερίμια και οι όμορφες γέφυρες δημιουργούν ένα εξαιρετικά γραφικό σκηνικό. Την επόμενη ημέρα, διασχίζοντας τις καταπράσινες πλαγιές των Πυρηναίων, περάσαμε στην ισπανική πλευρά.

Το San Sebastian, ή Donostia, μας υποδέχθηκε με την αριστοκρατική του ατμόσφαιρα και τη μαγευτική παραλία La Concha. Παρά την καλοκαιρινή βροχή, η πόλη παρέμενε ζωντανή. Στα ιστορικά μπαρ δοκιμάσαμε τα περίφημα pintxos και γνωρίσαμε έναν εξωστρεφή και φιλόξενο κόσμο, όπου θαμώνες και επαγγελματίες της εστίασης μοιράζονται τραγούδια, ποτά και καλή διάθεση.

Στην Παμπλόνα, ιστορική πρωτεύουσα της Ναβάρρας, γνωρίσαμε την πόλη που έχει συνδέσει το όνομά της με το φεστιβάλ San Fermín και το περίφημο τρέξιμο των ταύρων. Η γιορτινή ατμόσφαιρα ήταν ήδη έντονη, καθώς οι κάτοικοι προετοιμάζονταν για τη μεγάλη γιορτή.

Ακολούθησε η Βιτόρια Γκαστέις, επίσημη πρωτεύουσα της Χώρας των Βάσκων και μία από τις πιο πράσινες πόλεις της Ισπανίας. Μεσαιωνικά κτήρια και πλακόστρωτα δρομάκια συνθέτουν τον χαρακτήρα της. Στη συνέχεια επιστρέψαμε στο Μπιλμπάο, τη μεγαλύτερη πόλη της περιοχής και χαρακτηριστικό παράδειγμα αστικής αναγέννησης. Η παλιά βιομηχανική πόλη μεταμορφώθηκε σε σύγχρονο κέντρο εμπορίου και τουρισμού.

Στο **Μπιλμπάο** περιηγηθήκαμε στο Casco Viejo, με τις ιστορικές οδούς, τον ποταμό Nervión και τις σύγχρονες γέφυρες. Ξεχωριστή στιγμή ήταν η επίσκεψη στο εμβληματικό Μουσείο Guggenheim. Το εντυπωσιακό κτήριο, που από την πλευρά του ποταμού θυμίζει γιγάντιο ασημένιο καράβι, αποτελεί σύμβολο της νέας πόλης. Στον εξωτερικό χώρο ξεχωρίζουν το «Puppy» και η τεράστια αράχνη της Louise Bourgeois, ενώ στο εσωτερικό φιλοξενούνται σημαντικά έργα σύγχρονης τέχνης.

Η Γκερνίκα αποτέλεσε έναν σταθμό με ιδιαίτερο ιστορικό βάρος. Το περίφημο Δέντρο της Γκερνίκα συμβολίζει τους βασκικούς νόμους και τις ελευθερίες. Η καταστροφή της πόλης τον Απρίλιο του 1937, κατά τον Ισπανικό Εμφύλιο, ενέπνευσε τον Πάμπλο Πικάσο να δημιουργήσει το γνωστό αντιπολεμικό έργο «**Guernica**». Στο ψαροχώρι Bermeo απολαύσαμε τη δροσιά του Ατλαντικού και τα εξαιρετικά pintxos, ενώ στο Γκέτσο γνωρίσαμε ένα κομψό προάστιο του Μπιλμπάο με εντυπωσιακές παραλίες, βίλες και αρχοντικά.

Η τελευταία ενότητα του ταξιδιού μάς οδήγησε στην Καντάβρια και την Κομίγιας. Εκεί θαυμάσαμε το «El Capricho» του Αντόνιο Γκαουντί, ένα πρώιμο έργο του μοντερνισμού, με έντονες ανατολικές επιρροές, λουλουδάτες διακοσμήσεις και έναν παραμυθένιο κήπο. Στη συνέχεια επισκεφθήκαμε την Altamira και το σύγχρονο μουσείο που αναπαριστά το περίφημο παλαιολιθικό σπήλαιο και τις εντυπωσιακές βραχογραφίες του. Η ημέρα ολοκληρώθηκε στη Santillana del Mar, την «πόλη των τριών ψεμάτων», ένα εξαιρετικά καλοδιατηρημένο μεσαιωνικό χωριό με πέτρινα σοκάκια και αρχοντικά.

Πέρα όμως από τα μνημεία και τα τοπία, αυτό που έκανε την εμπειρία αληθινά ξεχωριστή ήταν η καθημερινή επαφή με τον τόπο και τους ανθρώπους του. Από τις παραθαλάσσιες πόλεις μέχρι τα ιστορικά κέντρα και τα ορεινά περάσματα, κάθε διαδρομή αποκάλυπτε μια διαφορετική όψη της Βασκονίας. Η συνύπαρξη της παράδοσης με τη σύγχρονη αρχιτεκτονική, της ιστορίας με τη ζωντανή καθημερινότητα και της τοπικής γαστρονομίας με τον πολιτισμό δημιούργησε ένα ταξίδι με πολλές και διαφορετικές εικόνες. Ταυτόχρονα, οι κοινές στιγμές της ομάδας, οι συζητήσεις, τα γέλια και οι αυθόρμητες εκπλήξεις στους δρόμους έδωσαν στην εξόρμηση μια ιδιαίτερα ανθρώπινη διάσταση.

Έτσι, επιστρέψαμε όχι μόνο με φωτογραφίες, αλλά και με μια ακόμη βαθύτερη αίσθηση του χαρακτήρα ενός τόπου που αξίζει να γνωρίσει κανείς.

Το ταξίδι τελείωσε με την επιστροφή μας στην Ελλάδα, γεμάτοι εικόνες, γνώσεις, μουσικές και όμορφες αναμνήσεις. Ιδιαίτερη θέση σε αυτές κατέχει ο ακούραστος ξεναγός μας, **Antonio Prunes**, που με τον ενθουσιασμό και τη γνώση του έκανε κάθε στάση πιο ενδιαφέρουσα. Θερμές ευχαριστίες αξίζουν σε όλους τους συνταξιδιώτες για την υπέροχη συντροφιά, καθώς και στον **Οδυσσέα Ξεριζωτή** για την υποδειγματική οργάνωση της εξόρμησης.

Με την ευχή να ανταμώσουμε σύντομα σε ένα ακόμη μαγευτικό ταξίδι.

Ελένη Πατσού

επιμέλεια: Ξενοφώντας Παπαευθυμίου

Τέχνες & Πολιτισμός

Η έλλειψη σοβαρών πολιτιστικών υποδομών στην πόλη μας εδώ και αρκετό καιρό, αποτελεί μελανό σημείο για τα πολιτιστικά - καλλιτεχνικά πράγματα, καθώς οι λίγες εξαιρέσεις στον ιδιωτικό τομέα δεν μπορούν να αναπληρώσουν την απουσία εκθεσιακών χώρων και θεατρικής στέγης. Η απουσία διαλόγου και με ευθύνη της Δημοτικής Αρχής επαναφέρει προβληματισμούς και προτάσεις που έχουν διατυπωθεί κατά το παρελθόν από ανθρώπους του χώρου αλλά και από φορείς και σωματεία.

Η Εταιρεία Αχαϊκών Σπουδών, και στη νέα τριετή θητεία του Διοικητικού Συμβουλίου που προέκυψε από τις πρόσφατες αρχαιρεσίες, επικαιροποιεί το αίτημα και το διάλογο που έχει αρχίσει τα τελευταία χρόνια για τη δημιουργία **Μουσείου Πόλεως**, το οποίο θα αναδεικνύει τη νεότερη πολιτισμική πορεία της Πάτρας μέσα από τεκμήρια, φυσικά εκθέματα και σύγχρονα διαδραστικά ψηφιακά μέσα, και ξαναβάζει δημόσια τον προβληματισμό για την αξιοποίηση του υπό ανάπλαση ιστορικού κτηριακού συγκροτήματος του **Παλαιού Δημοτικού Νοσοκομείου.**

Ένα ταξίδι στη Μεσόγειο μέσα από την τέχνη

Στην αίθουσα περιοδικών εκθέσεων του Αρχαιολογικού Μουσείου Πατρών λειτουργεί η περιοδική εικαστική έκθεση του Ιταλού καλλιτέχνη **Andrea Valleri**, με τίτλο «ΕΜΠΟΡΙΟΝ».

Η έκθεση επιχειρεί να συνδέσει την αρχαία πολιτιστική κληρονομιά με τη σύγχρονη καλλιτεχνική δημιουργία, έχοντας ως βασικό σημείο αναφοράς τη Μεσόγειο.

Μέσα από τη δική του φιλοσοφική προσέγγιση, ο Andrea Valleri παρουσιάζει τη Μεσόγειο ως ένα διαχρονικό σημείο συνάντησης πολιτισμών και ως έναν χώρο στον οποίο διασταυρώνονται διαφορετικές ιστορίες, μνήμες και πολιτιστικές ταυτότητες.

Κεντρική θέση στην έκθεση καταλαμβάνει η έννοια της μνήμης και η αναζήτηση μιας κοινής πολιτιστικής ταυτότητας ανάμεσα στους λαούς της Μεσογείου.

Μέσα από τα έργα του και τις αναφορές σε θαλάσσιες διαδρομές, ο καλλιτέχνης καλεί τον θεατή να γίνει μέρος ενός διαφορετικού ταξιδιού, ενός «δεύτερου πλου» προς την αυτογνωσία.

Η έννοια παραπέμπει στη φιλοσοφική σκέψη του Πλάτωνα, για τον οποίο ο «δεύτερος πλους» συνδέεται με την αναζήτηση της αλήθειας μέσω της λογικής, όταν οι αισθήσεις δεν επαρκούν.

Βιβλιοπαρουσίαση

Βασίλειος Χριστόπουλος,
«Με τον Ιησού και το ρεβόλβερ»
Εκδόσεις ΕΝΕΚΕΝ

Ο συμπολίτης Βασίλειος Χριστόπουλος, στο νέο του ιστορικό μυθιστόρημα με τον ιντριγκαδόρικο τίτλο «Με τον Ιησού και το ρεβόλβερ» ανασυνθέτει με μαεστρία τη συναρπαστική ζωή του χριστιανοκοινωνιστή λήσταρχου **Κώστα Πανόπουλου,** ο οποίος γεννήθηκε στα Μαζέικα το 1873, όπου και ετάφη μετά τον θάνατό του το 1966.

Τα «Απομνημονεύματά» του («Η εξομολόγησις ενός πάλαι ποτέ Ληστάρχου προς την κοινωνίαν») κυκλοφόρησαν το 1902 και είχαν σκοπό να επηρεάσουν την κοινωνία και τους δικαστές, πριν από τη δίκη του.

Όπως λέει και ο ίδιος ο συγγραφέας, *"γράφοντας ένα ιστορικό μυθιστόρημα δεν μπορείς να μένεις μόνο στην ιστορία. Η οργάνωση της πλοκής (συγκρούσεις, ανατροπές, φινάλε), το πλάσιμο των χαρακτήρων και κυρίως η ιδιωματική λαϊκή γλώσσα του Πανόπουλου κάνουν το μυθιστόρημα λογοτεχνικό έργο".*

Γράφει ακόμα ο Βασίλης Χριστόπουλος:
"Ο Πανόπουλος έγινε γνωστός από την απαγωγή του νεαρού Σταυρουλόπουλου, η οποία συγκλόνισε την ελληνική κοινωνία (1902). Εκτός της ιστορίας της απαγωγής ήθελα να αναθερμάνω το ενδιαφέρον για τα δύο μεγάλα πολιτικά γεγονότα της εποχής: το στρατιωτικό κίνημα του 1909 στο Γουδή και τον Εθνικό Διχασμό (1915-1917). Στο μυθιστόρημα ο Πανόπουλος, αν και φυλακισμένος, βιώνει έντονα το κίνημα του 1909, γιατί πιστεύει πως οι αγώνες του για δικαιοσύνη θα δικαιωθούν. Στον Εθνικό Διχασμό, πάλι, φωτίζω τα γεγονότα της Πάτρας: Το ανάθεμα κατά Βενιζέλου, τη λεηλασία του σπιτιού του Μιχαλακόπουλου, τους διωγμούς κατά των Βενιζελικών κ.λπ., γεγονότα στα οποία ο Πανόπουλος εμπλέκεται και μας τα περιγράφει.

Ο Πανόπουλος βγήκε στο βουνό νεαρός, λίγο μετά τα 20, να αμφισβητήσει την εξουσία και να πολεμήσει τον πλούτο. Σήμερα υπάρχουν χιλιάδες νέοι, ακτιβιστές, αναρχικοί, αυτόνομοι, αριστεροί, που με τον τρόπο τους επιχειρούν παρόμοιες αμφισβητήσεις. Για μένα, κάθε αγώνας για κοινωνική δικαιοσύνη, όσο «αφελής» και «ανορθόδοξος» να είναι, παραμένει συγκινητικός".

Ευχαριστούμε!

Ευχαριστούμε θερμά το συνδρομητή μας κ. Σταυρουλόπουλο Χρήστο, ο οποίος, πέραν της ετήσιας συνδρομής του, προσέφερε για την ενίσχυση της ΟΙΚΙΠΑ σημαντικό ποσό, στη μνήμη της μητέρας του Φανής Σπυροπούλου – Σταυρουλοπούλου.

Ας είναι αιώνια η μνήμη της!

εν αιθρία

ΚΩΔ.ΕΛΤΑ 110002
Περιοδική Έκδοση της Οικολογικής Κίνησης ΠΑτρας
Διεύθυνση: Τσαμαδού 21 - Τ.Κ. 262 22 ΠΑΤΡΑ
Α.Φ.Μ.: *090048446 - Γ΄ΔΟΥ ΠΑΤΡΩΝ*

Υπεύθυνος σύμφωνα με το νόμο:
Θωμάς Κουτρούμπας
Τηλέφωνο & Fax: 2610.32.10.10
email: *oikipa@otenet.gr*
Τηλέφωνα μελών: *2610.342.444, 2610.643.541*
Διευθύνεται απο συντακτική επιτροπή
Διανέμεται δωρεάν στους υποστηρικτές μας

Ετήσια συνδρομή για φορείς, οργανισμούς , υπηρεσίες: *43 ευρώ*

ΕΚΤΥΠΩΣΗ: *print247, 2610.521.007, info@print247.gr*
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟ:
Άιρις Γεωργαντά
ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ ΚΕΙΜΕΝΩΝ:
Παναγιώτης Χαλούλος
ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ:

EUROBANK GR1302600150000710200863817
(ΕΝ ΑΙΘΡΙΑ - ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΠΑΤΡΑΣ-ΕΤΑΙΡΙΑ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ)

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΝΕΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ): GR0801107850000078501501502
(ΚΑΝΕΛΛΗΣ ΓΙΩΡΓΟΣ-ΓΑΛΑΝΗΣ ΚΥΡΙΑΚΟΣ)

επιμέλεια: Θωμάς Κουτρούμπας

ΠΕΖΟΠΟΡΙΚΑ ΜΟΝΟΠΑΤΙΑ ΣΤΟ ΠΑΝΑΧΑΪΚΟ

Ολοκληρώθηκε η αποκατάσταση, ανάδειξη και σήμανση 11 διαδρομών συνολικού μήκους 54 χιλιομέτρων.

Τα πεζοπορικά μονοπάτια του Παναχαϊκού, μέσα στα όρια του Δήμου Πατρέων, πέρασαν στο επόμενο στάδιο. Με βεβαίωση περάτωσης εργασιών, ο Δήμος Πατρέων πιστοποιεί ότι ολοκληρώθηκε εμπρόθεσμα το έργο **«Αποκατάσταση – Ανάδειξη – Σήμανση και προώθηση πεζοπορικών μονοπατιών και διαδρομών του Παναχαϊκού όρους».**

Η σημασία του έργου δεν βρίσκεται μόνο στην ολοκλήρωση μιας εργολαβίας. Βρίσκεται κυρίως στο ότι η Πάτρα αποκτά πιο καθαρές, σηματοδοτημένες και αναγνώσιμες διαδρομές στο βουνό που βρίσκεται ακριβώς πάνω από την πόλη.

Οι 11 διαδρομές του Παναχαϊκού

Σύμφωνα με τη βεβαίωση, οι παρεμβάσεις αφορούν 11 διαδρομές και σημεία του Παναχαϊκού, συνολικού μήκους 54.567 μέτρων.

Στον κατάλογο περιλαμβάνονται οι παρακάτω διαδρομές:

- Πουρναρόκαστρο - Καταφύγιο, 5.203 μέτρα
- Ρωμανός - Ζάστοβα - Κοκκινόβρυση, 5.916 μέτρα
- Κοκκινόβρυση - Καταφύγιο, 2.286 μέτρα
- Καταφύγιο - Πρασούδι, 2.896 μέτρα
- Κοκκινόβρυση - Πρασούδι, 2.896 μέτρα
- Άνω Καστρίτσι - Πρασούδι και Άνω Καστρίτσι - Καταφύγιο, 11.524 μέτρα
- Πρασούδι - Κορυφή, 908 μέτρα
- Μοίρα - Δάσος Θανά - Κορυφή, 9.798 μέτρα
- Δάσος Θανά και εναλλακτική διαδρομή προς Κορυφή, 2.133 μέτρα
- Πετρωτό - Μοίρα, 4.491 μέτρα
- Achaia Clauss - Πετρωτό, 6.516 μέτρα

Η μεγαλύτερη διαδρομή είναι αυτή που συνδέει το Άνω Καστρίτσι με το Πρασούδι και το Καταφύγιο, ενώ ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει και η διαδρομή Μοίρα - Δάσος Θανά - Κορυφή, που πλησιάζει τα 10 χιλιόμετρα.

Τι άλλαξε στα μονοπάτια

Οι εργασίες που καταγράφονται στο έγγραφο δεν αφορούν απλώς έναν καθαρισμό. Περιλαμβάνουν σημειακές διαπλατύνσεις, απομάκρυνση μικρών θάμνων και πετρών, τοποθέτηση πληροφοριακών πινακίδων, πινακίδων κατεύθυνσης και πινακίδων πορείας, καθώς και χρωματισμούς για τη σήμανση των διαδρομών.

Σε επιλεγμένα σημεία έγιναν και πιο πρακτικές παρεμβάσεις για τους πεζοπόρους, όπως ξύλινα καθιστικά με στέγαστρο, τραπεζοκαθίσματα, πέτρινα σκαλοπάτια και σκαλοπάτια από κορμούς δέντρων.

Αυτά είναι τα στοιχεία που κάνουν μια διαδρομή πιο φιλική για τον περιπατητή. Η καθαρή σήμανση, η δυνατότητα προσανατολισμού και

τα σημεία ανάπαυσης είναι κρίσιμα, ειδικά σε μονοπάτια που δεν απευθύνονται μόνο σε έμπειρους πεζοπόρους.

Από την Achaia Clauss μέχρι το Καταφύγιο

Το ενδιαφέρον του έργου είναι ότι αγγίζει διαφορετικές πλευρές του Παναχαϊκού. Δεν περιορίζεται σε ένα μονοπάτι ή σε μία γνωστή διαδρομή. Από την Achaia Clauss και το Πετρωτό μέχρι τη Μοίρα, το Δάσος Θανά, το Άνω Καστρίτσι, την Κοκκινόβρυση, το Πρασούδι, το Καταφύγιο και το Πουρναρόκαστρο, δημιουργείται ένα πλέγμα διαδρομών που μπορεί να λειτουργήσει τόσο για οργανωμένες πεζοπορίες όσο και για πιο ήπιες εξορμήσεις.

Για την Πάτρα, το Παναχαϊκό είναι ένα από τα πιο κοντινά φυσικά αποθέματα. Βρίσκεται δίπλα στην πόλη, αλλά για μεγάλο μέρος των κατοίκων του παραμένει λιγότερο προσβάσιμο από όσο θα μπορούσε. Οι παρεμβάσεις στα μονοπάτια δίνουν πιο συγκεκριμένη βάση σε αυτή τη σχέση: διαδρομές με μήκος, κατεύθυνση, σήμανση και σημεία αναφοράς.

Χρηματοδότηση από το Ελλάδα 2.0

Το έργο εντάσσεται στο πλαίσιο του «SUB1a**. Δημιουργία εθνικού δικτύου μονοπατιών και διαδρομών πεζοπορίας»** του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, με χρηματοδότηση από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0».

Το επόμενο ζητούμενο είναι να φανεί πώς θα αξιοποιηθούν αυτές οι διαδρομές στην πράξη: από πεζοπορικές ομάδες, σχολεία, φυσιολατρικούς συλλόγους, επισκέπτες και κατοίκους που θέλουν να γνωρίσουν το Παναχαϊκό χωρίς να κινούνται στα τυφλά.

ΠΗΓΗ: Pelop.gr

ΣΤΡΟΦΥΛΙΑ:
ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ-ΞΕΝΑΓΗΣΗ ΣΤΟΥΣ ΦΙΛΟΥΣ ΤΗΣ ΒΕΣΠΑΣ

Στο πλαίσιο της 40ης Πανελλήνιας Συνάντησης Φίλων Vespa, το προσωπικό της Μονάδας Διαχείρισης, την Παρασκευή 28 Αυγούστου, υποδέχθηκε για ενημέρωση - ξενάγηση σχετικά με το Εθνικό Πάρκο Υγροτόπων Κοτυχίου Στροφυλιάς, περίπου 250 μέλη της Ελληνικής Ομοσπονδίας Λεσχών Vespa.

Στη συνέχεια πραγματοποιήθηκε ορνιθοπαρατήρηση άγριων πουλιών στη λ/θ Πρόκοπος. Η 40ή Πανελλήνια Καλοκαιρινή Συνάντηση Vespa πραγματοποιήθηκε φέτος στον Κάτω Αλισσό Αχαΐας, από τις 27 έως τις 30 Αυγούστου 2026, και διοργανώθηκε από τη Λέσχη Φίλων Vespa Πάτρας.

επιμέλεια: Γιώργος Βασιλακόπουλος

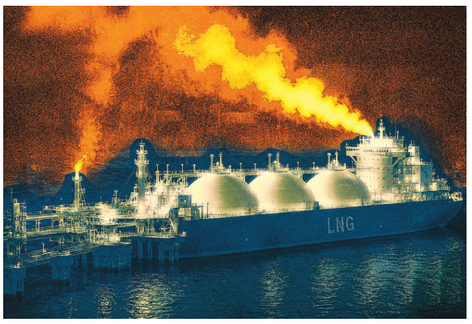
LNG: Μύθοι και πραγματικότητα

Πολλά δημοσιεύματα, κυβερνητικές ανακοινώσεις και «επιστημονικά» άρθρα προβάλλουν το υγροποιημένο φυσικό αέριο (LNG) ως εναλλακτική μορφή καυσίμου με μειωμένες επιπτώσεις στο περιβάλλον και ότι οι σχεδιαζόμενες νέες υποδομές–συμφωνίες μπορούν να εγγυηθούν για τη χώρα την ενεργειακή της ασφάλεια, την ανάπτυξη της οικονομίας και την ενίσχυση της γεωπολιτικής της επιρροής.

Μεγάλα, αλλά κούφια λόγια, που διαστρεβλώνουν την πραγματικότητα, για να προωθήσουν επενδύσεις από μεγάλα οικονομικά συμφέροντα, σε βάρος τελικά της ελληνικής κοινωνίας.

Με ένα εμπεριστατωμένο ενημερωτικό σημείωμα το WWF Ελλάς αποκαλύπτει τις πολύπλευρες συνέπειες της εξάρτησης της χώρας μας από το LNG. Στο σημείωμα αναφέρονται τα παρακάτω:

1. **Το LNG είναι περιβαλλοντικά επικίνδυνο**: Το ορυκτό αέριο είναι "φυσικό" μόνο εφόσον παραμένει αδιατάρακτο στη φυσική του θέση: υπόγεια, κάτω από το έδαφος. Από τη στιγμή της εξόρυξης, οι περιβαλλοντικές του επιπτώσεις εκτείνονται σε όλη την αλυσίδα παραγωγής, επεξεργασίας, μεταφοράς και καύσης, επηρεάζοντας τα φυσικά οικοσυστήματα, την ποιότητα του αέρα, συνεπώς και την ανθρώπινη υγεία. Στην Ελλάδα, χώρα εισαγωγής, επαναεριοποίησης και διακίνησης, τα τερματικά LNG απειλούν με σοβαρότατες επιπτώσεις ευαίσθητα οικοσυστήματα, ιδίως όταν βρίσκονται μέσα σε περιοχές Natura (όπου κανονικά απαγορεύονται τέτοιες εγκαταστάσεις με βάση τον εθνικό νόμο για τη βιοποικιλότητα 3937/2011). Μια τέτοια περιοχή είναι η "Θαλάσσια περιοχή Θράκης", στην οποία ήδη έχει εγκατασταθεί ένας τερματικός σταθμός και σχεδιάζεται δεύτερος.
2. **Το LNG υπονομεύει την ενεργειακή ασφάλεια της Ευρώπης:** Το LNG εντείνει την ενεργειακή ανασφάλεια, λόγω της εξάρτησης από εισαγωγές ενός ακριβού ορυκτού καυσίμου.
3. **Το LNG είναι οικονομικά ασύμφορο:** Οι αγορές αερίου είναι διεθνείς, οπότε απρόβλεπτοι παράγοντες, όπως συγκρούσεις και ο ανταγωνισμός, μπορούν να οδηγήσουν σε απότομη και απρόβλεπτη αύξηση των τιμών. Επιπλέον, οι προβλέψεις για τη ζήτηση γίνονται όλο και πιο αβέβαιες λόγω των αναγκαίων μέτρων για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, της ηλεκτροκίνησης, καθώς και της αύξησης της χρήσης ΑΠΕ. Αυτό δημιουργεί κίνδυνο αχρήστευσης των υποδομών, που καθίστανται παρωχημένες πριν αποσβέσουν το κόστος τους. Τελικά, οι καταναλωτές επωμίζονται το οικονομικό βάρος μέσω υψηλότερων τιμών ενέργειας ή δημόσιων επιδοτήσεων. Αυτό καθιστά όλες τις χώρες που επενδύουν σε τερματικούς σταθμούς LNG, όπως η Ελλάδα, ιδιαίτερα ευάλωτες σε μειωμένο ενδιαφέρον από τις αγορές.
4. **Η ευρωπαϊκή ζήτηση για αέριο αναμένεται να μειωθεί:** Ο σημαντικότερος κίνδυνος είναι ότι η Ελλάδα εξακολουθεί να σχεδιάζει νέες υποδομές LNG, ενώ η κατανάλωση αερίου στην Ευρώπη προβλέπεται να μειωθεί. Ανάλυση των εθνικών σχεδίων για την ενέργεια και το κλίμα (ΕΣΕΚ) από τον οργανισμό Ember δείχνει ότι η ζήτηση αερίου στην ΕΕ αναμένεται να μειωθεί κατά περίπου 7% έως το 2030, συνεχίζοντας μια τάση των τελευταίων ετών. Παράλληλα, τα κράτη μέλη σχεδιάζουν ταχεία ανάπτυξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και της ηλεκτροκίνησης, με τις ΑΠΕ να μπορούν να καλύπτουν περίπου τα δύο τρίτα της ηλεκτροπαραγωγής της ΕΕ έως το 2030. Το πολύ χαμηλό ενδιαφέρον της αγοράς για το αέριο που διακινείται μέσω του Κάθετου Διαδρόμου (δίκτυο μεταφοράς από Ελλάδα προς Βαλκάνια), δείχνει το αβέβαιο μέλλον της εξάρτησης από αυτό το ιδιαίτερα προβληματικό ορυκτό καύσιμο.

Για να εστιάσουμε περισσότερο στο περιβαλλοντικό αποτύπωμα από τη χρήση του LNG ως πηγή ενέργειας, πρέπει να επισημάνουμε ότι το μικρό όφελος που προκύπτει στις εκπομπές του διοξειδίου του άνθρακα (μειωμένες κατά 30% σε σχέση με το πετρέλαιο), εξανεμίζεται από τα μεγάλα ποσά ενέργειας που απαιτούνται για την εξόρυξη-υγροποίηση (στους -162°C), μεταφορά και επαναεροποίησή του. Και βέβαια, σε περίπτωση μικρής έστω διαρροής του στο περιβάλλον λόγω μηχανικών ατελειών ή ατυχημάτων, οι επιπτώσεις θα είναι τεράστιες δοθέντος ότι το μεθάνιο είναι ένα αέριο του θερμοκηπίου πολύ πιο πιο ισχυρό από το CO2.

Ενδεικτική είναι πρόσφατη μελέτη του Πανεπιστημίου Cornell (2024), που καταλήγει ότι **λόγω των διαρροών μεθανίου και της ενέργειας για τη μεταφορά, το αποτύπωμα του LNG είναι 33% μεγαλύτερο από του άνθρακα σε ορίζοντα 20 ετών**.

Καταλήγοντας να επισημάνουμε ότι μεσούσης της κλιματικής κρίσης στη χώρα μας και παγκόσμια, που βιώνουμε όλο και πιο έντονα έως εφιαλτικά, η μόνη οικολογικά αποδεκτή λύση είναι η ΜΕΙΩΣΗ στην κατανάλωση ενέργειας και η περαιτέρω ανάπτυξη και διείσδυση των ΑΠΕ σε όλο το φάσμα των ενεργειακών μας αναγκών.

Δραματική υποχώρηση της στάθμης στη Μεγάλη Πρέσπα

Συγκλονιστικά είναι τα ευρήματα μελέτης που συνέταξε η Εταιρεία Προστασίας Πρεσπών για τη Μεγάλη Πρέσπα.

Σύμφωνα με τη μελέτη **η στάθμη της λίμνης έχει υποχωρήσει κατά 9 μέτρα** τα τελευταία 66 χρόνια, ως αποτέλεσμα υπόγειων διαρροών και κυρίως λόγω **της μείωσης των χιονοπτώσεων** εξ αιτίας της κλιματικής κρίσης.

Φυσικά παίζει ρόλο και η γεωμορφολογία της περιοχής, αφού η Μεγάλη Πρέσπα είναι μια ρηχή λίμνη με μεγάλη επιφάνεια, γεγονός που την καθιστά εξαιρετικά ευάλωτη στην εξάτμιση κατά τους θερινούς και θερμούς μήνες.

Το φαινόμενο της πτώσης της στάθμης έχει

αλυσιδωτές συνέπειες για την τοπική κοινωνία, από την αλιεία και τον τουρισμό μέχρι την αστυνόμευση της περιοχής, καθώς το σκάφος της αστυνομίας αδυνατεί πλέον να κινηθεί στα ρηχά νερά.

Όπως σημειώνουν οι ειδικοί επιστήμονες, η κατάσταση προβλέπεται να επιδεινωθεί στο μέλλον με ανυπολόγιστες επιπτώσεις στο μικροκλίμα και τη φυσιογνωμία της ευρύτερης περιοχής…

επιμέλεια: Μαγδαληνή Σουπιώνη

Ο ΥΠΕΡΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΕΝΙΣΧΥΕΙ ΣΟΒΑΡΑ ΚΑΙ ΤΗ ...ΛΕΙΨΥΔΡΙΑ!

Το φετινό **καλοκαίρι** «μας τελείωσε» τόσο ημερολογιακά όσο και ...κυριολεκτικά! Ξεκίνησε με πρωτόγνωρους, επαναλαμβανόμενους **καύσωνες** και λίαν καταστροφικούς **σεισμούς**, συνέχισε με αδηφάγες **πυρκαγιές** και κατέληξε με απρόβλεπτες φονικές **πλημμύρες**, ενώ οι γνωστές **πολεμικές συρράξεις** συνεχίζονται με «σκαμπανεβάσματα». Αναρωτιόμαστε, αν όντως η **γη** μας αδυνατεί πλέον να «σηκώσει» το βάρος των **αδικιών,** που γίνονται στο **ανθρωπογενές** και στο **φυσικό περιβάλλον** της και μας ...«εκδικείται»!

Εντούτοις, πλήθη **τουριστών** συνεχίζουν να «οργώνουν» την υφήλιο, αναζητώντας νέες **εμπειρίες** και **απολαύσεις** «παντός είδους». Οι ειδικοί μιλάνε πλέον για **υπερτουρισμό** με ορατές ποικίλες συνέπειες στους ανθρώπους και στους **φυσικούς πόρους**, ιδιαίτερα των «**δημοφιλών**» **προορισμών**.

Για παράδειγμα, το **εξωτικό Μπαλί** της **Ινδονησίας** μαστίζεται πλέον από σοβαρή **λειψυδρία**, αφού μόνο το 2024 υποδέχθηκε πάνω από **16.000.000 τουρίστες** νούμερο τετραπλάσιο από τον μόνιμο πληθυσμό του οι οποίοι καταναλώνουν σήμερα πάνω από το **65%** του γλυκού νερού του νησιού. Η ανισότητα, την ίδια

Στο Μπαλί, οι εταιρείες παίρνουν το νερό από τους ντόπιους και το μεταφέρουν στις τουριστικές περιοχές.

ώρα, είναι κραυγαλέα σύμφωνα με το **Ίδρυμα IDEP**, αφού ένας τουρίστας σε θέρετρο καταναλώνει 2.000 έως 4.000 λίτρα νερό την ημέρα για **πισίνες** και **κήπους**, ενώ ο μέσος **κάτοικος** επιβιώνει με μόλις 30 έως 50 λίτρα!

Αλλά η υπεράντληση των υδάτων έχει οδηγήσει τις **παράκτιες γεωτρήσεις** σε **υφαλμύρωση** και το **IDEP** κήρυξε το Μπαλί σε κατάσταση **έκτακτης ανάγκης** ως προς τη διαχείριση του νερού, εντοπίζοντας, τώρα, διείσδυση θαλασσινού νερού στους **υπόγειους ταμιευτήρες**, σε τουλάχιστον **6** από τις 9 **περιφέρειες** του νησιού.

Εξάλλου, σύμφωνα με επίσημα στοιχεία, τα τελευταία 5 χρόνια το νησί **έχει χάσει** πάνω από **65.000 στρέμματα ορυζώνων**, μια μείωση που ξεπερνά το **9%**. Όμως, οι ορυζώνες, εκτός από πηγή **εισοδήματος** για τους αγρότες, είναι και ζωτικό μέρος της **υδατικής υποδομής** του Μπαλί, καθώς λειτουργούν ως **φυσικοί ταμιευτήρες,** που συγκρατούν το νερό της **βροχής**, επιτρέποντάς του να διεισδύσει στο έδαφος και να **εμπλουτίσει** τον υπόγειο **υδροφόρο ορίζοντα**. Όταν το χώμα καλύπτεται διαρκώς από **τσιμέντο** για την ανέγερση **νέων τουριστικών μονάδων**, αυτή η λειτουργία χάνεται για πάντα.

Το 2012, η **UNESCO** είχε αναγνωρίσει ως **Μνημείο Παγκόσμιας Κληρονομιάς** το «**Σούμπακ**» (**Subak**), -ένα **παραδοσιακό σύστημα διαχείρισης νερού** που λειτουργούσε στο Μπαλί από τον **9ο αιώνα**, σύμφωνα με οποίο το νερό αντιμετωπίζεται όχι ως εμπόρευμα, αλλά ως **θεϊκό δώρο** που πρέπει να **μοιράζεται δίκαια**! Όμως, σήμερα, δυστυχώς, κι αυτό καταρρέει κάτω από το βάρος της **άναρχης τουριστικής ανάπτυξης**.

ΟΙ ΠΑΠΑΓΑΛΟΙ ΤΟΥ ΑΤΛΑΝΤΙΚΟΥ ΞΑΝΑΓΥΡΙΣΑΝ ΣΤΗΝ ΙΡΛΑΝΔΙΑ!

Οι παπαγάλοι έχουν επιστρέψει και στις Εβρίδες, μετά την εξάλειψη των αρουραίων που απειλούσαν τις αποικίες τους

Πριν από περίπου μία **δεκαετία** ξεκίνησε στην **Ιρλανδία** ένα φιλόδοξο πρόγραμμα **επανεγκατάστασης** των **παπαγάλων** του **Ατλαντικού** (***Fratercula arctica***), στο **Lighthouse Island**, ένα μικρό ακατοίκητο νησί του συμπλέγματος Copeland Islands, στα βόρεια της χώρας. Η συντονισμένη προσπάθεια προσέλκυσής τους, γινόταν με τη χρήση **ομοιωμάτων πουλιών** και ηλιακά τροφοδοτούμενων **ηχείων** που αναπαρήγαγαν τις **χαρακτηριστικές φωνές** τους, ώστε να δημιουργηθεί η εντύπωση μιας ήδη εγκατεστημένης αποικίας.

Η προσπάθεια φαίνεται πως απέδωσε, καθώς τώρα στο νησί ζουν περίπου **30 αναπαραγόμενα ζευγάρια**, ενώ κάμερες παρακολούθησης κατέγραψαν πρόσφατα για πρώτη φορά ένα **μικρό** παπαγάλο του Ατλαντικού (**puffling**) να βγαίνει από τη φωλιά του και ένα ενήλικο πουλί να μεταφέρει ψάρια για να τον ταΐσει!

Οι παπαγάλοι του Ατλαντικού διαδραματίζουν **σημαντικό ρόλο** στο **οικοσύστημα**, συμβάλλοντας τόσο στη διατήρηση των πληθυσμών των ψαριών, όσο και στη **γονιμότητα** του **εδάφους**. Παράλληλα, αποτελούν ένα από τα πιο **αγαπητά θαλασσοπούλια** λόγω του χαρακτηριστικού μεγάλου και **πολύχρωμου ράμφους**, τις **αδέξιες κινήσεις** τους και την **τρυφερή** συμπεριφορά τους, που καταγράφουν οι κάμερες στις φωλιές τους.

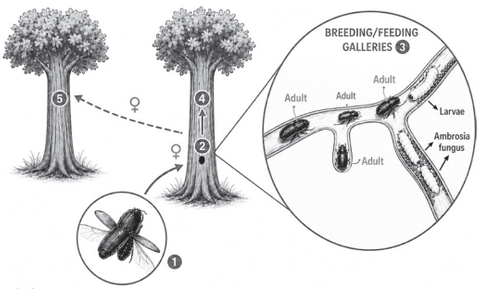
Οι επιστήμονες εκτιμούν τώρα ότι η επιτυχία στο Lighthouse Island μπορεί να αποτελέσει **πρότυπο** για ανάλογες δράσεις **αποκατάστασης** των πληθυσμών των **θαλασσοπουλιών** και σε άλλα σημεία της ανατολικής ακτής της Ιρλανδίας. Αξίζει να σημειωθεί, όμως, ότι το **Lighthouse** παραμένει **ακατοίκητο** και ολόκληρη η περιοχή **προστατεύεται** για λόγους **διατήρησης** της άγριας ζωής. Προφανώς, αυτή η **ηρεμία** έχει επιτρέψει στα πουλιά να εγκατασταθούν, να αναπαραχθούν και να δημιουργήσουν έναν **σταθερό πληθυσμό**.

επιμέλεια: Μαγδαληνή Σουπιώνη

ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΙΚΟ ΣΚΑΘΑΡΙ ΑΠΕΙΛΕΙ ΤΩΡΑ ΤΑ ΔΕΝΤΡΑ ΜΑΣ!

Ο **polyphagous shot-hole borer** (PSHB) (***Euwallacea fornicatus***) είναι ένα εξαιρετικά επεμβατικό, μικροσκοπικό **σκαθάρι** (σαν σπόρος σουσαμιού) που προέρχεται από τη **ΝΑ Ασία**. Ανοίγει **στοές** μέσα στον κορμό των **δέντρων** για να αναπαραχθεί, μεταφέροντας ένα **μύκητα**, που φράζει τους αγωγούς που διακινούν νερό και θρεπτικά συστατικά και προκαλεί μια ασθένεια γνωστή ως **fusarium dieback**. Το αποτέλεσμα είναι τα δέντρα να «**πεθαίνουν**», εμφανίζοντας **συμπτώματα** αντίστοιχα με αυτά της **έντονης ξηρασίας**.

Οι επιστήμονες το αποκαλούν «**ιδανικό εισβολικό είδος**», καθώς συνδυάζει όλα τα χαρακτηριστικά, που το καθιστούν εξαιρετικά δύσκολο να περιοριστεί. Αποτελεί **σοβαρή απειλή,** αφού μέχρι σήμερα έχει προσβάλει περίπου **680 είδη δέντρων** και ξυλωδών φυτών **παγκοσμίως**, έχοντας ήδη προκαλέσει τεράστιες **οικολογικές** και **οικονομικές καταστροφές** σε **όλες** τις **ηπείρους** εκτός από την Ανταρκτική.

Σχηματική παράσταση της προσβολής των δέντρων από τα σκαθάρια

Ερευνητές προσπάθησαν να το περιορίσουν με **βιολογικές μεθόδους**, όπως **παρασιτικές σφήκες**, **ακάρεα** και **νηματώδεις οργανισμούς**, όμως καμία μέθοδος δεν έχει αποδειχθεί ακόμη **αποτελεσματική** σε μεγάλη κλίμακα. Γενικά, υπολογίσθηκε ότι κάθε χρόνο τα εισβολικά είδη **κοστίζουν** στην **παγκόσμια οικονομία** περισσότερα από **423 δις δολάρια** και το συγκεκριμένο σκαθάρι θεωρείται μία από τις πλέον ανησυχητικές νέες **μελλοντικές απειλές**.

Η ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ ΒΛΑΠΤΕΙ ΚΑΙ ΤΗΝ ...ΠΑΡΜΕΖΑΝΑ!

Για να γίνουν οι αποθήκες παρμεζάνας δροσερότερες, βελτιώθηκαν τα συστήματα ψύξης και αναβαθμίστηκε η μόνωση των κτηρίων

Η παραγωγή αυθεντικής **παρμεζάνας** (**parmigiano reggiano**) επιτρέπεται αποκλειστικά σε πέντε επαρχίες της **Ιταλίας**, κυρίως στην περιφέρεια **Εμίλια-Ρομάνια**, ενώ για να θεωρηθεί **αυθεντική** πρέπει οι **αγελάδες** να τρέφονται αποκλειστικά με **χόρτο** και **σανό,** που παράγονται στην ίδια περιοχή.

Σήμερα, καθώς οι θερμοκρασίες ξεπέρασαν κι εκεί τους **40ºC**, το χόρτο λιγοστεύει λόγω **ξηρασίας**, οι αγελάδες τρώνε λιγότερο και παράγουν έως και **10% λιγότερο γάλα**, ένα από τα μόλις 3 συστατικά της παρμεζάνας, μαζί με το **αλάτι** και την **πυτιά**. Οι παραγωγοί έχουν εγκαταστήσει πρόσθετα μέτρα **ψύξης**, όπως **ανεμιστήρες** και **συστήματα ψεκασμού νερού**, γεγονός που έχει εκτινάξει το **ενεργειακό** τους κόστος. Επίσης, αυξημένοι λογαριασμοί ενέργειας επιβαρύνουν και τους υπεύθυνους των **αποθηκών ελεγχόμενης θερμοκρασίας,** όπου φυλάσσονται οι τροχοί του τυριού κατά τη διάρκεια της διαδικασίας **ωρίμανσης**, η οποία διαρκεί τουλάχιστον **12 μήνες** και σε ορισμένες περιπτώσεις έως και **3 χρόνια** ή περισσότερο. Η παρμεζάνα παράγεται εκεί, πάνω από **800 χρόνια** και, αν τα **ακραία καιρικά φαινόμενα** γίνουν πιο **παρατεταμένα** και πιο έντονα, θα οδηγήσουν σε **μείωση** της παραγωγής και **αύξηση** του κόστους.

μικρές ΕΙΔΗΣΕΙΣ από το ΜΕΓΑΛΟ κόσμο

☑ Στη **Νέα Ζηλανδία** η ανακάλυψη πρόσφατα δύο **πτηνών** μολυσμένων με το θανατηφόρο **στέλεχος H5N1** της **γρίπης** των **πτηνών,** προκάλεσε έντονη **ανησυχία**. Ως γνωστόν, η χώρα είναι ένας αληθινός παράδεισος των πτηνών, πολλά εκ των οποίων είναι **μοναδικά** στον κόσμο. Τώρα, σε μια σπάνια κίνηση, που ελάχιστες χώρες έχουν επιχειρήσει, η Νέα Ζηλανδία σπεύδει να **εμβολιάσει 300 αναπαραγωγικά ζευγάρια** από 5 **αυτόχθονα είδη**, που κινδυνεύουν άμεσα με **εξαφάνιση**, προκειμένου να τα **προστατεύσει** από τον ιό.

☑ Η **Ινδία** φιλοξενεί το **18%** του παγκόσμιου **πληθυσμού**, αλλά διαθέτει μόλις το **4%** των πόρων **γλυκού νερού** και είναι ο **μεγαλύτερος καταναλωτής** υπόγειων υδάτων στον κόσμο. Έχοντας στραγγίσει τους υδροφόρους ορίζοντές της και, αυξανομένης της θερμοκρασίας, τοπικές κοινότητες και μη κυβερνητικές οργανώσεις της χώρας **αποκαθιστούν** τώρα **παραδοσιακά υδραυλικά έργα** αιώνων. Για παράδειγμα, επιδιορθώνουν αρχαίες **δεξαμενές** με βαθιές **λίθινες κλιμακώσεις**, που φτάνουν απευθείας στον υδροφόρο ορίζοντα διατηρώντας το νερό δροσερό, και χτίζοντας απλά, χωμάτινα **φράγματα** σε **σχήμα μισοφέγγαρου** συγκρατούν τα νερά των **μουσώνων**, δίνοντάς τους χρόνο να εισχωρήσουν στο έδαφος μέσα σε υπόγειες στεγανές δεξαμενές. Αυτό που απαιτείται πλέον είναι η διαρκής συντήρηση και η συλλογική φροντίδα των έργων αυτών, την οποία, όπως φαίνεται, ήδη ανέλαβε επίσημα η **ινδική κυβέρνηση**.

☑ Φέτος, για **πρώτη φορά** μετά από περίπου **400 χρόνια**, η NatureScot, αρμόδια περιβαλλοντική υπηρεσία της **Σκωτίας**, **απέρριψε** την αίτηση **χορήγησης άδειας** για τη διεξαγωγή του **παραδοσιακού ετήσιου κυνηγιού**, **«guga hunt»**, το οποίο ήταν προγραμματισμένο για τον Αύγουστο! Από τον 15ο αιώνα μια ομάδα 10 ανδρών από την κοινότητα **Ness**, («Men of Ness»), ταξιδεύουν τέτοια εποχή στο ακατοίκητο νησί **Sula Sgeir**, βόρεια των Εξωτερικών **Εβρίδων**, για να συλλέξουν νεαρές **σούλες**, γνωστές τοπικά ως **«guga»**, οι οποίες καταναλώνονται ως **εκλεκτός μεζές**. Φέτος, το κυνήγι απαγορεύτηκε, επειδή διαπιστώθηκε ότι θα μπορούσε να έχει σοβαρές **αρνητικές επιπτώσεις** στις αποικίες των **θαλασσοπουλιών**, αφού αυτές είναι ήδη **εξασθενημένες** εξαιτίας της πρόσφατης **επιδημίας** της **γρίπης** των **πτηνών.**

επιμέλεια: Θωμάς Κουτρούμπας

WWF Ελλάς: Περισσότερα από 180.000 στρέμματα δασικών εκτάσεων έγιναν στάχτη το φετινό καλοκαίρι

ΕΥΘΥΝΕΣ ΣΤΟ ΔΙΚΤΥΟ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Περισσότερα από 180.000 στρέμματα δασικών και φυσικών εκτάσεων έχουν ήδη καταστραφεί από τις μεγάλες πυρκαγιές που εκδηλώθηκαν από τα τέλη Ιουλίου έως τις πρώτες ημέρες του Αυγούστου, σύμφωνα με τον πρώτο απολογισμό του **WWF Ελλάς**. Η περιβαλλοντική οργάνωση προειδοποιεί ότι η συνολική καμένη έκταση ενδέχεται να ξεπεράσει τα 200.000 στρέμματα, καθώς εκκρεμούν οι τελικές δορυφορικές χαρτογραφήσεις σε αρκετές πληγείσες περιοχές.

Η **φετινή αντιπυρική περίοδος εξελίσσεται σε μία από τις δυσκολότερες των τελευταίων ετών**, με την Ελλάδα να βρίσκεται αντιμέτωπη με δεκάδες ταυτόχρονες πυρκαγιές, οι οποίες ευνοήθηκαν από ακραίες πυρομετεωρολογικές συνθήκες. **Οι πολύ ισχυροί άνεμοι, που σε ορισμένες περιοχές ξεπέρασαν τα 120 χιλιόμετρα την ώρα**, σε συνδυασμό με τις υψηλές θερμοκρασίες και την παρατεταμένη ξηρασία, δημιούργησαν ένα εξαιρετικά δύσκολο επιχειρησιακό περιβάλλον για τις δυνάμεις πυρόσβεσης.

Ενδεικτικό της έκτασης του φαινομένου είναι ότι μόνο στις 31 Ιουλίου καταγράφηκαν 73 ενεργά μέτωπα σε όλη τη χώρα, ενώ από τις 28 Ιουλίου έως τις 2 Αυγούστου εκδηλώθηκαν περισσότερες από 230 πυρκαγιές.

Το ανθρώπινο κόστος παραμένει βαρύ. Πέντε άνθρωποι έχασαν τη ζωή τους κατά τη διάρκεια των επιχειρήσεων κατάσβεσης – τρεις πυροσβέστες και δύο χειριστές πυροσβεστικού ελικοπτέρου – ενώ δεκάδες τραυματίστηκαν. Παράλληλα, περισσότεροι από 10.000 πολίτες και επισκέπτες αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τις κατοικίες και τα καταλύματά τους, με εκατοντάδες οικογένειες να βλέπουν τις περιουσίες τους να καταστρέφονται μέσα σε λίγες ώρες.

Οι πυρκαγιές προκάλεσαν επίσης σοβαρές ζημιές σε κατοικίες, αγροτικές εγκαταστάσεις, καλλιέργειες, ελαιώνες, υποδομές και τοπικές επιχειρήσεις, επιβαρύνοντας σημαντικά τις οικονομίες των πληγεισών περιοχών.

Αμφίβολη η φυσική αναγέννηση των δασών

Σύμφωνα με τις πρώτες εκτιμήσεις του WWF Ελλάς, μεγάλο μέρος των καμένων εκτάσεων αφορά μακία βλάστηση, φρυγανικά οικοσυστήματα και πευκοδάση, τα οποία διαθέτουν φυσικούς μηχανισμούς αναγέννησης μετά από πυρκαγιά. Ωστόσο, η οργάνωση επισημαίνει ότι **η φυσική αναγέννηση δεν είναι δεδομένη, ιδιαίτερα όταν οι ίδιες περιοχές καίγονται επανειλημμένα μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα** ή όταν συνυπάρχουν παράγοντες όπως η διάβρωση του εδάφους, η έντονη βόσκηση και η παρατεταμένη ξηρασία.

Ιδιαίτερη ανησυχία προκαλεί η περίπτωση της δυτικής Αττικής, όπου η πρόσφατη πυρκαγιά κατέκαψε περίπου 102.000 στρέμματα. Από αυτά, περισσότερα από 28.000 στρέμματα είχαν ήδη καεί τουλάχιστον μία φορά κατά την τελευταία εικοσαετία, γεγονός που αυξάνει σημαντικά τον κίνδυνο αποτυχίας της φυσικής αναγέννησης των δασικών οικοσυστημάτων και ενισχύει το ενδεχόμενο μόνιμης υποβάθμισης και ερημοποίησης.

Ακόμη πιο ανησυχητική είναι η κατάσταση στις εκτάσεις με παρουσία ελάτης, ενός είδους που δεν διαθέτει φυσικούς μηχανισμούς προσαρμογής στη φωτιά. Περίπου **2.000 στρέμματα ελατοδάσους επλήγησαν στη δυτική Αττική,** ανεβάζοντας σε περισσότερα από 30.000 στρέμματα την έκταση που εκτιμάται ότι θα αντιμετωπίσει σοβαρές δυσκολίες φυσικής αποκατάστασης. Αντίστοιχη ανησυχία εκφράζεται και για την **Κεφαλονιά**, όπου οι επαναλαμβανόμενες πυρκαγιές των τελευταίων ετών αυξάνουν τον κίνδυνο μόνιμης υποβάθμισης της φυσικής βλάστησης.

Σημαντικές είναι και οι επιπτώσεις στην άγρια πανίδα. Ερπετά, αμφίβια, ασπόνδυλα και νεοσσοί πτηνών συγκαταλέγονται στα είδη που πλήττονται περισσότερο, καθώς έχουν περιορισμένες δυνατότητες διαφυγής. Παράλληλα, μεγάλες απώλειες καταγράφηκαν και σε κατοικίδια και κτηνοτροφικά ζώα, ενώ στην Αττική η καταστροφή προστίθεται στις ήδη εκτεταμένες απώλειες φυσικών ενδιαιτημάτων των τελευταίων ετών.

«Ύποπτο» το δίκτυο μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας

Σε ό,τι αφορά στα **αίτια των πυρκαγιών, οι πρώτες έρευνες δείχνουν ότι αρκετές εξ αυτών συνδέονται με το δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας,** παράγοντα που έχει επανειλημμένα συσχετιστεί με ιδιαίτερα καταστροφικές πυρκαγιές. Μεταξύ των αιτιών που εξετάζονται περιλαμβάνονται επίσης ανεπαρκή μέτρα πυρασφάλειας σε χώρους υγειονομικής ταφής απορριμμάτων, σπινθήρες από γεωργικά μηχανήματα που λειτούργησαν παράνομα κατά την αντιπυρική περίοδο, αλλά και περιπτώσεις πιθανών εμπρησμών. Το WWF χαρακτηρίζει ιδιαίτερα σημαντική την ενισχυμένη δραστηριότητα της Διεύθυνσης Αντιμετώπισης Εγκλημάτων Εμπρησμού, η οποία εφαρμόζει τις νέες διατάξεις του νόμου «Ενεργή Μάχη» για την ταχύτερη διερεύνηση των αιτιών κάθε πυρκαγιάς.

Η περιβαλλοντική οργάνωση υπογραμμίζει ότι άμεση προτεραιότητα αποτελεί η ολοκλήρωση των δορυφορικών χαρτογραφήσεων και των επιτόπιων επιστημονικών ελέγχων, ώστε να ιεραρχηθούν οι περιοχές με τον μεγαλύτερο κίνδυνο αποτυχίας φυσικής αναγέννησης και να σχεδιαστούν στοχευμένες παρεμβάσεις αποκατάστασης. Παράλληλα, ζητά την πλήρη και άμεση εφαρμογή του νέου θεσμικού πλαισίου για την πρόληψη και αντιμετώπιση των δασικών πυρκαγιών.

«Βρισκόμαστε ακόμη στη μέση της αντιπυρικής περιόδου και μπροστά μας βρίσκεται ο παραδοσιακά δυσκολότερος μήνας. **Η χώρα χρειάζεται να επενδύσει συστηματικά στην πρόληψη, στη διαχείριση της καύσιμης ύλης, στη συντήρηση των δικτύων ηλεκτρικής ενέργειας, στην επιστημονική παρακολούθηση και στη θωράκιση των τοπικών κοινωνιών», τονίζει ο επικεφαλής του χερσαίου προγράμματος του WWF Ελλάς, Νίκος Γεωργιάδης,** επισημαίνοντας ότι η έγκαιρη εφαρμογή του νόμου «Ενεργή Μάχη» μπορεί να αποτελέσει κρίσιμο εργαλείο για τη μείωση του κινδύνου από τις ολοένα συχνότερες και εντονότερες δασικές πυρκαγιές.

Γνωρίστε τις σπάνιες Κενταύριες της Δυτικής Ελλάδας

Μία από τις σπάνιες Κενταύριες της Δυτικής Ελλάδας παρουσιάζουμε στη συνέχεια, οι οποίες συγκαταλέγονται στα 5 είδη που μελετούμε στα πλαίσια του **προγράμματος «Πολίτες στην υπηρεσία των Κενταύρ(ι)ων: Καινοτομία, διαχείριση, προστασία»**, που χρηματοδοτείται από το ΠΡΑΣΙΝΟ ΤΑΜΕΙΟ και υλοποιείται από την ΟΙΚΙΠΑ σε συνεργασία με το Τμήμα Βιολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών.

Το πρόγραμμα βρίσκεται σε εξέλιξη και, μετά την ολοκλήρωση των εργασιών με τις **καταγραφές και παρατηρήσεις στο πεδίο**, θα προχωρήσουμε στην **τοποθέτηση ενημερωτικών πινακίδων** σε σημεία ενδιαφέροντος όπου φύονται οι σπάνιες Κενταύριες, ενώ μέλη της ομάδας έργου, τόσο της ΟΙΚΙΠΑ όσο και του Πανεπιστημίου, θα πάρουν μέρος και θα παρουσιάσουν τα αποτελέσματα και τις δράσεις τους **στο συνέδριο της Ελληνικής Βοτανικής Εταιρίας** που θα γίνει στο Βόλο στο διάστημα 30/9 έως 3/10/2026.

Centaurea pumilio: ένα μικρό λουλούδι με μεγάλη αξία

Ανάμεσα στα φυτά που συναντά κανείς στα παράκτια τοπία της χώρας μας, και συγκεκριμένα στη νότια Πελοπόννησο, τα νησιά του Ιονίου Ζάκυνθο και Κεφαλονιά, αλλά και στην Κρήτη, υπάρχει ένα μικρό, διακριτικό λουλούδι που κρύβει μια ιδιαίτερη οικολογική αξία. Πρόκειται για την *Centaurea pumilio [=Crocodilium pumilio (L.) N. Garcia & Susanna]*, ένα είδος που έχει συνδεθεί στενά με τα **αμμοθινικά οικοσυστήματα** και αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα της μοναδικής βιοποικιλότητας που φιλοξενούν οι ακτές μας.

Η *Centaurea pumilio* ανήκει στην οικογένεια των Asteraceae και είναι ένα χαμηλό, ποώδες φυτό με κονδυλώδη κύρια ρίζα και άνθη ρόδινα έως ιώδη, σπανίως και άσπρα. Η περίοδος ανθοφορίας του είναι από τον Απρίλιο μέχρι τον Μάιο και πρόκειται για ένα φυτό προσαρμοσμένο στις ιδιαίτερες συνθήκες που επικρατούν κοντά στη θάλασσα. Η άμμος, η αλατότητα, οι υψηλές θερμοκρασίες και η περιορισμένη διαθεσιμότητα νερού δημιουργούν ένα απαιτητικό περιβάλλον, στο οποίο λίγα μόνο φυτά μπορούν να επιβιώσουν. Η παρουσία της επομένως αποτελεί σημαντικό δείκτη της κατάστασης των παράκτιων αμμοθινικών οικοσυστημάτων.

Ωστόσο, τα παράκτια αμμώδη οικοσυστήματα είναι ιδιαίτερα ευάλωτα στις ανθρωπογενείς πιέσεις και, τα τελευταία χρόνια, δέχονται ολοένα μεγαλύτερη επιβάρυνση, κυρίως εξαιτίας της εντατικοποίησης της τουριστικής δραστηριότητας. Η ανάπτυξη τουριστικών υποδομών και η επέκταση της

δόμησης, η διαμόρφωση και «αξιοποίηση» των παραλιών, καθώς και η αυξημένη επισκεψιμότητα κατά τους θερινούς μήνες μεταβάλλουν σημαντικά τα φυσικά χαρακτηριστικά των αμμοθινικών ενδιαιτημάτων.

Παράλληλα, η **ανεξέλεγκτη διέλευση και στάθμευση οχημάτων,** η ποδοπάτηση της βλάστησης, η δημιουργία αυθαίρετων διαδρομών και η απομάκρυνση της φυσικής βλάστησης για τη διευκόλυνση της πρόσβασης των λουομένων προκαλούν κατακερματισμό και υποβάθμιση των διαθέσιμων ενδιαιτημάτων. Οι πιέσεις αυτές μπορούν να επηρεάσουν άμεσα τους μικρούς και συχνά απομονωμένους πληθυσμούς ειδών όπως η *Centaurea pumilio*, περιορίζοντας την έκταση και την ποιότητα των κατάλληλων θέσεων ανάπτυξής τους και, μακροπρόθεσμα, επηρεάζοντας τη δυνατότητα διατήρησης των πληθυσμών τους.

Οι επισκέψεις στο πεδίο

Στο πλαίσιο του προγράμματος πραγματοποιήθηκαν τρεις επισκέψεις πεδίου, στην Κεφαλονιά, τη Ζάκυνθο και τη Ζαχάρω Ηλείας, με στόχο τον εντοπισμό και την καταγραφή των πληθυσμών της *Centaurea pumilio*, την εκτίμηση του μεγέθους τους, καθώς και την καταγραφή των πιέσεων και των απειλών που αντιμετωπίζουν. Στη **Ζαχάρω,** παρότι το είδος αναφέρεται στη σχετική βιβλιογραφία, **δεν κατέστη δυνατό να εντοπιστεί** κατά την επίσκεψη πεδίου. Παράλληλα, στις περιοχές όπου εντοπίστηκαν πληθυσμοί, συλλέχθηκε φυτικό υλικό και σπέρματα, με σκοπό την περαιτέρω μελέτη και συμβολή στη μελλοντική προστασία του είδους.

Η προστασία της *Centaurea pumilio* δεν αφορά μόνο ένα ακόμη είδος φυτού. Αφορά τη διατήρηση ενός ολόκληρου παράκτιου οικοσυστήματος και της φυσικής

κληρονομιάς του τόπου μας. Η ενημέρωση, ο σεβασμός στις αμμοθίνες και η αποφυγή κάθε δραστηριότητας που υποβαθμίζει το φυσικό περιβάλλον είναι απλές αλλά ουσιαστικές πράξεις.

Γιατί, τελικά, η αξία της φύσης δεν μετριέται από το μέγεθος ενός φυτού, αλλά από τον ρόλο που αυτό διαδραματίζει μέσα στο οικοσύστημα. Και η *Centaurea pumilio*, όσο μικρή κι αν είναι, μας θυμίζει πόσο σημαντικό είναι να προστατεύουμε ακόμη και τους πιο διακριτικούς θησαυρούς των ακτών μας.

Μαρία - Νεφέλη Λεγάτου
Μέλος της ομάδας έργου του προγράμματος

ΜΙΚΡΟΠΛΑΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΧΗΜΙΚΕΣ ΟΥΣΙΕΣ ΣΤΟ ΠΙΑΤΟ ΜΑΣ:

Τι περνά από τη συσκευασία στην τροφή;

Της Ζαχαρούλας Ξυπολιά

Τον Μάρτιο του 2024, το New England Journal of Medicine δημοσίευσε μια μελέτη πολύ διαφορετική από όσα έχουμε συνηθίσει να διαβάζουμε για τις επιπτώσεις των πλαστικών. Δεν αφορούσε εικόνες με ωκεανούς γεμάτους σκουπίδια ή φάλαινες με στομάχι γεμάτο σακούλες, αλλά 150 ανθρώπους που είχαν χειρουργηθεί για την αφαίρεση αθηρωματικής πλάκας από τις καρωτίδες τους. Στο ιστολογικό υλικό που αφαιρέθηκε, **οι ερευνητές εντόπισαν μικροπλαστικά και νανοπλαστικά.**

Το ερώτημα που ακολουθεί είναι αναπόφευκτο: πώς έφτασαν εκεί; Το πώς ακριβώς φτάνουν τα μικρο- και νανοπλαστικά στον ανθρώπινο οργανισμό δεν έχει ακόμη πλήρως αποσαφηνιστεί. Μία όμως από τις πηγές καθημερινής έκθεσης βρίσκεται πολύ κοντά μας: στις συσκευασίες που έρχονται σε επαφή με το φαγητό και το ποτό μας. Μια πρόσφατη ανάλυση του ερευνητικού οργανισμού Earth Action, σε συνεργασία με τη rePurpose Global, εκτίμησε ότι **περίπου 1.000 τόνοι μικρο- και νανοπλαστικών περνούν κάθε χρόνο από τις συσκευασίες στο φαγητό και το ποτό** που καταναλώνουμε παγκοσμίως —περίπου 130 χιλιοστόγραμμα ανά άτομο τον χρόνο.

Πώς περνούν από τη συσκευασία στην τροφή;

Όταν το τρόφιμο έρχεται σε επαφή με τη συσκευασία του, χημικές ουσίες του υλικού μπορούν να μεταναστεύσουν προς την τροφή, ενώ από το ίδιο το υλικό μπορούν να αποδεσμευτούν μικρο- και νανοπλαστικά. Το πόσο εύκολα συμβαίνει αυτό εξαρτάται κυρίως από τη θερμοκρασία, το είδος του τροφίμου, τον χρόνο επαφής και τον τρόπο χρήσης της συσκευασίας.

Ένας από τους πιο καθοριστικούς παράγοντες είναι η θερμοκρασία. Σε εργαστηριακή μελέτη του 2023, **μόλις τρία λεπτά θέρμανσης πλαστικών δοχείων στον φούρνο μικροκυμάτων αρκούσαν για να απελευθερωθούν, σε ορισμένα δοχεία, έως 4,22 εκατομμύρια μικροπλαστικά και 2,11 δισεκατομμύρια νανοπλαστικά σωματίδια ανά τετραγωνικό εκατοστό επιφάνειας** — πολύ περισσότερα από όσα κατά τη φύλαξη στο ψυγείο ή σε θερμοκρασία δωματίου. Το ίδιο ισχύει, σε άλλη κλίμακα, και για ένα μπουκάλι νερού αφημένο ώρες σε ένα αυτοκίνητο παρκαρισμένο στον ήλιο.

Μελέτες σε μπουκάλια PET δείχνουν ότι **όσο ανεβαίνει η θερμοκρασία αποθήκευσης, τόσο αυξάνεται και η μετανάστευση αντιμονίου προς το νερό**.

Ρόλο παίζει και το ίδιο το τρόφιμο: σκέψου ένα λιπαρό τυρί ή μια όξινη σάλτσα ντομάτας μέσα σε πλαστική συσκευασία. Ανάλογα με την ουσία και το υλικό της συσκευασίας, **η μετανάστευση μπορεί να είναι μεγαλύτερη σε λιπαρά ή όξινα τρόφιμα** απ' ό,τι σε ένα ξηρό τρόφιμο.

Τέλος όσο αφορά στον χρόνο επαφής και τον τρόπο χρήσης: άλλο να μείνει κάτι λίγο μέσα σε ένα δοχείο, άλλο να αποθηκευτεί εκεί για μέρες και άλλο να ζεσταίνουμε ξανά και ξανά ένα κεσεδάκι φτιαγμένο για μία χρήση. Γι' αυτό **ένα δοχείο κατάλληλο για φύλαξη κρύου τροφίμου δεν είναι αυτομάτως κατάλληλο και για να το ζεστάνουμε μέσα σε αυτό.**

Μπορούμε να μειώσουμε την έκθεσή μας;

Φαίνεται πως, τουλάχιστον για ορισμένες χημικές ουσίες, μπορούμε. Σε μια μικρή μελέτη παρέμβασης, 20 άνθρωποι κατανάλωσαν για τρεις ημέρες φρέσκα τρόφιμα, προετοιμασμένα ώστε να περιοριστεί η επαφή με πλαστικές και κονσερβοποιημένες συσκευασίες. Μέσα σε αυτό το σύντομο διάστημα, τα επίπεδα της ουσίας BPA στα ούρα τους μειώθηκαν κατά 66% και οι μεταβολίτες φθαλικών ενώσεων κατά 53–56%. Η μελέτη ήταν μικρή, αλλά το μήνυμά της είναι σαφές: **ακόμη και μέσα σε τρεις μέρες, οι καθημερινές μας επιλογές μπορούν να μειώσουν σημαντικά την έκθεσή μας**.

Δεν είναι τυχαίο, άλλωστε, ότι η BPA βρέθηκε πρόσφατα στο επίκεντρο της ευρωπαϊκής νομοθεσίας. Το 2023, η Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων καθόρισε νέο ανεκτό ημερήσιο όριο για την BPA, 20.000 φορές χαμηλότερο από το προηγούμενο, και στα τέλη του 2024 η Ευρωπαϊκή Ένωση απαγόρευσε τη χρήση της στα περισσότερα υλικά που έρχονται σε επαφή με τρόφιμα.

Τι μπορούμε να αλλάξουμε από αύριο;

Η πρώτη αλλαγή αφορά στη θερμότητα: μεταφέρουμε το φαγητό σε γυάλινο ή κατάλληλο κεραμικό σκεύος πριν το ζεστάνουμε, και, αν χρησιμοποιήσουμε πλαστικό, ελέγχουμε ότι αναγράφεται ρητά πως είναι κατάλληλο για μικροκύματα. **Το σύμβολο με το ποτήρι και το πιρούνι δηλώνει μόνο ότι το υλικό είναι κατάλληλο για επαφή με τρόφιμα —όχι ότι αντέχει και σε θέρμανση.**

Δεν μετατρέπουμε μια συσκευασία μιας χρήσης —ένα κεσεδάκι, ένα δοχείο take-away, ένα μπουκάλι— **σε σκεύος καθημερινής χρήσης και αντικαθιστούμε τις επαναχρησιμοποιούμενες συσκευασίες που έχουν φθαρεί.** Για ζεστό φαγητό και αποθήκευση, το γυαλί είναι πρακτικότερη επιλογή· ενώ για νερό και ροφήματα προτιμούμε γυαλί ή ανοξείδωτο ατσάλι.

Δεν χρειάζεται λοιπόν να εξαφανίσουμε το πλαστικό από την κουζίνα μας· χρειάζεται να το χρησιμοποιούμε για τον σκοπό και στις συνθήκες για τις οποίες σχεδιάστηκε. Να προσέχουμε τι ζεσταίνουμε μέσα σε αυτό, τι αποθηκεύουμε και για πόσο, και ποιες συσκευασίες επιλέγουμε να επαναχρησιμοποιήσουμε. **Γιατί τελικά δεν έχει σημασία μόνο τι επιλέγουμε να βάλουμε στο πιάτο μας, αλλά και με τι ήρθε σε επαφή μέχρι να φτάσει εκεί.**

**Η Ζαχαρούλα Ξυπολιά είναι βιολόγος, ήταν για πολλά χρόνια εθελόντρια στην ΟΙΚΙΠΑ και ασχολείται με την εστίαση στην οικογενειακή της επιχείρηση «Ψητοπωλείο "Η Γαρδένια"» στην Πάτρα (Γούναρη 216, Πλατεία Μαρούδα)*

Από το Μανιφέστο της Μαγιόρκας για τον βιώσιμο τουρισμό, στις διαδηλώσεις της Μαγιόρκας

Στις αρχές του καλοκαιριού, χιλιάδες κάτοικοι της Μαγιόρκας βγήκαν ξανά στους δρόμους διαμαρτυρόμενοι για τον **υπερτουρισμό**. Δεν διαδήλωναν ενάντια στους επισκέπτες. Διαδήλωναν για την απώλεια του τόπου τους. Για την αδυναμία των νέων να βρουν κατοικία, για την εκτόξευση των τιμών, για την εξάντληση των υδάτινων πόρων, για την υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος και για την αλλοίωση της ταυτότητας του νησιού.

Για μένα, οι εικόνες αυτές ξύπνησαν έντονες μνήμες. Στις 4-6 Απριλίου 2003 συμμετείχα, ως εκπρόσωπος των Οικολόγων Πράσινων, στο Συνέδριο των Μεσογειακών Πράσινων Κομμάτων στην Πάλμα ντε Μαγιόρκα με θέμα ***«Για έναν βιώσιμο τουρισμό στην περιοχή της Μεσογείου»***. Το Μανιφέστο που υιοθετήσαμε τότε μοιάζει σήμερα σχεδόν προφητικό.

Ήδη από εκείνη την εποχή επισημαίναμε ότι η συνεχής επέκταση του μαζικού τουρισμού θα οδηγούσε στην υπερεκμετάλλευση του νερού, του εδάφους, της ενέργειας και της βιοποικιλότητας, θα ξεπερνούσε τη φέρουσα ικανότητα των περιοχών και θα προκαλούσε σοβαρές κοινωνικές επιπτώσεις: αύξηση των τιμών της κατοικίας, εξάρτηση των τοπικών οικονομιών από έναν μόνο παραγωγικό τομέα, εποχική και επισφαλή εργασία, αλλά και διάβρωση της πολιτιστικής ταυτότητας των τοπικών κοινωνιών.

Στο Μανιφέστο μιλούσαμε για **περιορισμό της δόμησης**, προτεραιότητα στην αναβάθμιση των υφιστάμενων εγκαταστάσεων αντί της συνεχούς επέκτασης, σεβασμό της φέρουσας ικανότητας κάθε περιοχής, προστασία του τοπίου, συμμετοχή των τοπικών κοινωνιών στις αποφάσεις και ανάπτυξη δεικτών βιωσιμότητας για τον τουρισμό. Τονίζαμε ακόμη ότι ο τουρισμός δεν μπορεί να αντιμετωπίζεται αποκλειστικά ως εμπορικό προϊόν. Είκοσι τρία χρόνια αργότερα, η πραγματικότητα επιβεβαιώνει σχεδόν κάθε μία από εκείνες τις διαπιστώσεις.

Και στην Ελλάδα τα σημάδια είναι πλέον εμφανή. Η έκρηξη των επενδύσεων σε πολυτελείς κατοικίες και τουριστικές εγκαταστάσεις, η εκτός ορίων δόμηση σε νησιά και παράκτιες περιοχές, η πίεση στους υδατικούς πόρους, η ενεργειακή επιβάρυνση, η δυσκολία των κατοίκων να βρουν προσιτή κατοικία και η μονοκαλλιέργεια του τουρισμού συνθέτουν μια εικόνα, που δύσκολα μπορεί να χαρακτηριστεί βιώσιμη.

Δεν είναι τυχαίο ότι οι πρώτες αντιδράσεις ξεκινούν από τα νησιά. Όπως αναφέραμε και στο Μανιφέστο του 2003, τα νησιά αποτελούν το πιο ευαίσθητο εργαστήριο της Μεσογείου. Εκεί γίνονται πρώτα ορατά τα όρια ενός μοντέλου ανάπτυξης, που καταναλώνει περισσότερο φυσικό κεφάλαιο από όσο μπορεί να αναπληρώσει η φύση.

Η Σαντορίνη, η Μύκονος, η Πάρος, η Νάξος, η Κρήτη, η Κέρκυρα, αλλά πλέον και πολλές ηπειρωτικές περιοχές υψηλής φυσικής αξίας, βρίσκονται αντιμέτωπες με τα ίδια διλήμματα, που αντιμετώπισε η Μαγιόρκα πριν από χρόνια. Οι διαθέσιμοι υδατικοί πόροι εξαντλούνται, οι παραδοσιακοί οικισμοί μετατρέπονται σταδιακά σε τουριστικά σκηνικά, οι τιμές της γης και της κατοικίας εκτοξεύονται και το φυσικό τοπίο αντιμετωπίζεται ολοένα και περισσότερο ως επενδυτικό προϊόν. Η πρόσφατη εκρηκτική αύξηση της ζήτησης για πολυτελή ακίνητα στη χώρα επιταχύνει ακόμη περισσότερο αυτές τις εξελίξεις.

Το ανησυχητικό είναι ότι εξακολουθούμε να αξιολογούμε την επιτυχία του τουρισμού σχεδόν αποκλειστικά με βάση τις αφίξεις, τις διανυκτερεύσεις και τα έσοδα. Πολύ λιγότερο συζητάμε για τη φέρουσα ικανότητα κάθε προορισμού, για το πόσο νερό καταναλώνεται, πόση γη οικοδομείται, πόση ενέργεια απαιτείται, ποιο είναι το αποτύπωμα άνθρακα ή αν οι τοπικές κοινωνίες εξακολουθούν να μπορούν να ζουν αξιοπρεπώς στον τόπο τους.

Η απάντηση, όμως, δεν είναι: τουρισμός ή όχι τουρισμός. Είναι ένας διαφορετικός τουρισμός. **Ένας τουρισμός που θα σέβεται τα φυσικά όρια κάθε περιοχής, θα προστατεύει το νερό, τη βιοποικιλότητα** και το τοπίο και θα διασφαλίζει ότι τα οφέλη της ανάπτυξης επιστρέφουν στις τοπικές κοινωνίες. Ακριβώς αυτό υποστήριζε το Μανιφέστο των Μεσογειακών Πράσινων κομμάτων το 2003.

Η Μαγιόρκα μάς προειδοποίησε πριν από είκοσι τρία χρόνια. Σήμερα οι ίδιοι οι κάτοικοί της φωνάζουν ότι τα όρια ξεπεράστηκαν. Ας μην περιμένουμε να γεμίσουν και οι ελληνικές πλατείες με τα ίδια συνθήματα, για να καταλάβουμε ότι η βιωσιμότητα δεν είναι εμπόδιο στην ανάπτυξη· είναι η μοναδική προϋπόθεση για να έχει μέλλον ο τουρισμός στη Μεσόγειο.

Στέφανος Σταμέλλος
https://www.e-ecology.gr
https://www.facebook.com/stefanos.stamellos

ΑΝΑΝΕΩΣΗ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗΣ

Αγαπητές φίλες και αγαπητοί φίλοι,

Η οικολογική μας εφημερίδα **«εν αιθρία»** συνεχίζει να δίνει φωνή στα περιβαλλοντικά ζητήματα της περιοχής μας, χάρη στη δική σας σταθερή στήριξη. Η συνέχιση της 35χρονης κυκλοφορίας της (με έντυπη έκδοση) είναι στα χέρια σας!

Η ανανέωση της ετήσιας υποστήριξής σας είναι ζωτικής σημασίας για τη συνέχιση της έκδοσής της. Σας προσκαλούμε να ενισχύσετε την ανεξάρτητη οικολογική ενημέρωση και τη δράση της ΟΙΚΙΠΑ.

Μπορείτε να πραγματοποιήσετε την ανανέωσή σας:

Με επίσκεψη στα γραφεία μας (Τσαμαδού 21, Πάτρα)

Μέσω τραπεζικής κατάθεσης στον εταιρικό μας λογαριασμό: ***EUROBANK GR1302600150000710200863817*** *(ΕΝ ΑΙΘΡΙΑ - ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΠΑΤΡΑΣ-ΕΤΑΙΡΙΑ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ)*

Σας ευχαριστούμε που είστε μαζί μας στον αγώνα για ένα βιώσιμο μέλλον!

παρουσίαση: Παναγιώτης Χαλούλος
http://users.sch.gr/pchaloul/
https://pchaloul.blogspot.com/

Ocean's Breath
«Η Ανάσα του Ωκεανού»

Το καλοκαίρι από 17 έως 30 Ιουλίου 2026, πραγματοποιήθηκε στο Αργοστόλι της Κεφαλονιάς με την υποστήριξη του Δήμου Αργοστολίου, σε επιμέλεια της Νίνας Φραγκοπούλου, δρ Θαλάσσιας Βιολογίας και ανεξάρτητης επιμελήτριας εκθέσεων, ομαδική έκθεση ζωγραφικής με θέμα "Ocean's Breath" / «Η Ανάσα του Ωκεανού», στο Δημοτικό Θέατρο Αργοστολίου «Ο Κέφαλος».

Η έκθεση "Ocean's Breath" άντλησε την έμπνευσή της από τον θεμελιώδη ρόλο του ωκεανού στη διατήρηση της ζωής στον πλανήτη. Ο τίτλος της επεδίωκε να υπενθυμίσει μια συχνά αόρατη, αλλά ζωτική σχέση: μία στις δύο αναπνοές μας οφείλεται στη φωτοσυνθετική δραστηριότητα των μικροσκοπικών οργανισμών του φυτοπλαγκτού.

Δεκαέξι καταξιωμένοι καλλιτέχνες και καλλιτέχνιδες με τα έργα τους προσεγγίζουν τον ωκεανό όχι μόνο ως φυσικό τοπίο, αλλά ως ζωντανό σύστημα, πεδίο μνήμης, επιστημονικής γνώσης και υπαρξιακού στοχασμού. Μέσα από σύγχρονα έργα ζωγραφικής, γλυπτικής, textile art, φωτογραφίας και βίντεο, αναδεικνύονται κρίσιμα περιβαλλοντικά ζητήματα που αφορούν στον ωκεανό, όπως η παραγωγή οξυγόνου, η βιοποικιλότητα, η ρύπανση και η κλιματική κρίση.

Παράλληλα, μέσω των εικαστικών έργων προβάλλεται η αισθητική και βιωματική διάσταση της θάλασσας ως χώρου ηρεμίας και φυσικής ομορφιάς. Στην έκθεση αυτή, η τέχνη συναντήθηκε με την επιστήμη της θάλασσας και κάθε έργο λειτουργούσε ως χώρος αισθητικής εμπειρίας και γνώσης, προσκαλώντας τον θεατή να αναλογιστεί τη σχέση του με το θαλάσσιο περιβάλλον και να προβληματιστεί γύρω από την ευθύνη, τη συνύπαρξη και την κοινή «αναπνοή» που μοιραζόμαστε με τον ωκεανό.

Μέσα από διαφορετικές εικαστικές γλώσσες και προσωπικές αφηγήσεις, οι συμμετέχοντες καλλιτέχνες συνέθεσαν ένα πολυφωνικό πορτρέτο της θάλασσας, όπου η επιστημονική γνώση συναντά το συναίσθημα και την ποιητική φαντασία. Η πρόταση της έκθεσης ήταν όχι μόνο μια αισθητική εμπειρία, αλλά και μια ανοιχτή πρόσκληση για επαναπροσδιορισμό της σχέσης μας με τον φυσικό κόσμο, αναδεικνύοντας τον ωκεανό ως κοινό αγαθό, εύθραυστο οικοσύστημα και πηγή ζωής που μας συνδέει όλους.

Οι καλλιτέχνες που συμμετείχαν στην έκθεση είναι:

Θεοδώρα Βασιλειάδου, Θαλασσινή Δουμά, Μαρία Κελαϊδή, Eveline Kolijn, Μαρία Κορομπίλη, Παναγιώτης Κουλουράς, Χρήστος Λαζαράκης, Γιάννης Λασηθιωτάκης, Βασιλική Λευκαδίτη, Αγγελική Λόη, Γιάννης Μακρίδης, Ισμήνη Μπονάτσου, Κωνσταντίνος Πάτσιος, Σπυριδούλα Πολίτη, Γιώργος Σταματάκης, Βιργινία Φιλιππούση.

Πηγή: https://www.kefaloniapress.gr/

Ισμήνη Μπονάτσου - Το Σύμπαν σε μια Σταγόνα

Βιργινία Φιλιππούση - Οξυγόνο ΙΙΙ

Θαλασσινή Δουμά - Νιώσε την ανάσα μου

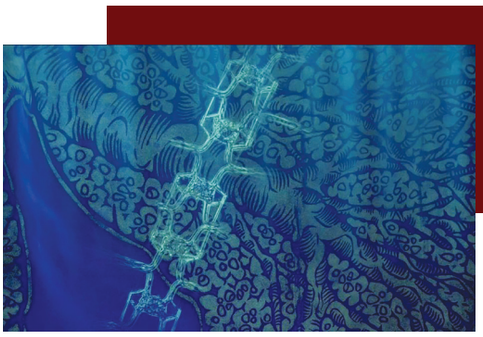

Αγγελική Λόη - Ο βυθός μου

Βασιλική Λευκαδίτη - Θάλασσα: Αν το ίχνος του Μπουασονά ήταν κλωστή

(Ο Φρεντερίκ Μπουασονά ήταν Γαλλοελβετός φωτογράφος, ιδιαίτερα γνωστός για τη φωτογραφική τεχνική του, αλλά και την εκτεταμένη φωτογράφιση του ελληνικού χώρου επί τριάντα περίπου έτη. "Οι διαδρομές του Μπουασονά, ελικοειδείς μέσα στον κόσμο, από τις Άλπεις μέχρι την έρημο του Σινά, περνούν και διασταυρώνονται στη Μεσόγειο που γίνεται το σκηνικό της φωτογραφικής «Οδύσσειας» του ίδιου του φωτογράφου, στα χνάρια του ομηρικού ήρωα." [LIFO, Αργυρώ Μποζιώνη])

Eveline Kolijn - Breath, you invisible poem!

Καλώς ήρθατε στην πόλη των λύκων

Στην Ορτόνα ντεϊ Μάρσι, σε υψόμετρο πάνω από 1.000 μέτρα στα **Απέννινα Όρη** της Ιταλίας, λιγότεροι από 400 άνθρωποι ζουν σε δέκα οικισμούς. Οι πιο κοντινοί τους γείτονες είναι **λύκοι, αρκούδες** και ελάφια έτσι ήταν πάντα.

Δεν είναι σπάνιο θέαμα για τους ντόπιους να βλέπουν έναν λύκο ακριβώς έξω από το παράθυρό τους, μια αρκούδα να σκαρφαλώνει στην οροφή του κοτετσιού τους και ένα ελάφι να κρυφοκοιτάζει στο τέλος του δρόμου.

Στις 30 Απριλίου, ο δήμος ονόμασε επίσημα μια από τις συνοικίες της πόλης, την Άσκι, την **Πόλη των Λύκων**. *«Οι λύκοι είναι μέρος της ιστορίας μας, των συναισθημάτων και των φόβων που κρατάμε στις παιδικές μας αναμνήσεις. Είναι μέρος της ταυτότητάς μας και του πολιτιστικού μας τοπίου»*, μας είπε ο δήμαρχος Τζουζέπε Μπουτσέλα. *«Είναι μια χειρονομία σεβασμού, του ανήκειν και της κληρονομιάς».*

Η χρονική στιγμή δεν ήταν σύμπτωση. Νωρίτερα τον Απρίλιο, 23 λύκοι βρέθηκαν νεκροί σε όλο το εθνικό πάρκο στο οποίο βρίσκεται η Ορτόνα ντεϊ Μάρσι, μερικοί σε απόσταση 15 λεπτών από την πόλη. Οι αναλύσεις επιβεβαίωσαν ότι είχαν δηλητηριαστεί, πιθανώς με φυτοφάρμακα. Οι έρευνες επικεντρώνονται σε κοντινά αγροκτήματα.

Το επεισόδιο σόκαρε την τοπική κοινότητα. *«Νιώθουμε αγανάκτηση και θλίψη»*, μας είπε ο Μπουτσέλα. *«Αυτό το περιστατικό μάς αναγκάζει να αναλογιστούμε τις προκλήσεις της περιοχής μας. Χρειαζόμαστε πραγματικές λύσεις για να συνυπάρξουμε με την άγρια ζωή, να βρούμε μια ισορροπία μεταξύ της προστασίας των ανθρώπινων δραστηριοτήτων και της προστασίας των ζώων».*

Η ζωή δίπλα σε λύκους, αγριογούρουνα και αρκούδες δημιουργεί πραγματικά προβλήματα για τους κατοίκους και τους αγρότες. Στην Ιταλία, οι λύκοι σκοτώνουν κατά μέσο όρο 8.742 εκτρεφόμενα ζώα ετησίως, και στο Αμπρούτσο, την περιοχή όπου σημειώθηκαν οι δηλητηριάσεις, ο ετήσιος αριθμός είναι 97.

Αυτός ο αγώνας γίνεται αισθητός σε όλη την Ευρώπη. Πέρυσι, τα θεσμικά όργανα της ΕΕ συμφώνησαν να αλλάξουν το καθεστώς των λύκων από «αυστηρά προστατευόμενο» σε «προστατευόμενο», παρέχοντας στα κράτη μέλη μεγαλύτερη ελευθερία να διαχειρίζονται τον πληθυσμό των λύκων τους.

Ωστόσο, η αποπροστασία δεν αποτελεί λύση, καθώς οι ΜΚΟ υποστηρίζουν ότι οι λύκοι αποτελούν ένδειξη υγιών οικοσυστημάτων. Ενώ ο ευρωπαϊκός πληθυσμός αυξάνεται τα τελευταία δύο χρόνια, παραμένει υπό εξαφάνιση.

213 ενώσεις έχουν υποστηρίξει πιο αποτελεσματικά μέτρα, όπως καλύτερη διαχείριση του ζωικού κεφαλαίου και συστήματα αποζημίωσης για τους αγρότες. Ένα έργο που υποστηρίζεται από την ΕΕ στο Γκροσέτο, για παράδειγμα, είδε 50% λιγότερα ζώα να σκοτώνονται μετά την εγκατάσταση φραχτών και σκύλων φύλαξης.

Κατά τη διάρκεια της επίσκεψής μου στην Πόλη των Λύκων, συνάντησα την Αντονιέτα, η οποία επέστρεψε στην πόλη της μετά από χρόνια σε μια μεγαλύτερη πόλη. Μου είπε για το πόσο συνηθισμένο είναι να εντοπίζεις λύκους στους λόφους που περιβάλλουν την πόλη και μου έδειξε φωτογραφίες από μικρά αρκουδάκια να περπατούν κοντά στο σπίτι της τη νύχτα.

Θυμήθηκε και μια πιο τρομακτική εμπειρία, όταν μπήκε στο δρόμο μιας αρκούδας καθώς πήγαινε για τα κοτόπουλά της. Αλλά φοβάται την τοπική άγρια ζωή; «Όχι, η συνύπαρξη είναι όμορφη», είπε. «Υπάρχει αρκετός χώρος για όλους».

Μύθοι των λουλουδιών

Νίκη Τσάμη

Φλώμος (φλόμος), Βερμπάσκο-verbascum, Φλόμος ο Θάψος

(verbascumThapsus). Και ...άπειρα άλλα ονόματα.

Φυτό εγγενές της Ευρώπης, της Β. Αφρικής, αλλά και της Ασίας, μονοετές, διετές και πολυετές. Σήμερα φύεται και στην Αμερική και στην Αυστραλία, επειδή το μετέφεραν οι «νέοι» κάτοικοι. Υπάρχουν 360 είδη, περίπου, με κυρίως κίτρινα άνθη, αλλά και λευκά, ροζ, κόκκινα. Καλλιεργείται, κυρίως, ως καλλωπιστικό.

Η λέξη φλόμος προέρχεται από την αρχαία Ελληνική η φλόμος (θηλυκό), που προέρχεται από την Ινδοευρωπαϊκή ρίζα bhel που σημαίνει ανθίζω, φουσκώνω, βλαστάνω. Από την ίδια ρίζα προέρχεται και το φύλλο, αλλά και το λατινικό flos= άνθος.

Χρησιμοποιήθηκε από τα αρχαία χρόνια **για ιαματικούς λόγους.** Για τον φτωχό Φλόμο, δεν ενδιαφέρθηκαν οι θεοί, αλλά σίγουρα οι ιδιότητές του και οι χρήσεις του υπήρξαν κάτι παραπάνω από θεϊκές.

Και έχουμε και λέμε: το μακρύ κοτσάνι του είναι τόσο σκληρό, που όταν το έκαναν μυτερό, εχρησιμοποιείτο ως τρυπάνι. Ακόμα όταν έτριβαν δύο κοτσάνια μεταξύ τους άναβαν φωτιά, φυσικά μαζί με τα ξερά του φύλλα και άλλα ξερά χόρτα.

Επίσης το φυτό περιέχει τοξικές ουσίες και παλαιότερα, οι ψαράδες έτριβαν τα ξερά φύλλα του, τα έριχναν στο σημείο που ήθελαν να ψαρέψουν. Τα φύλλα απελευθέρωναν τις τοξικές τους ουσίες και δημιουργούσαν ασφυκτικά φαινόμενα στα ψάρια, τα οποία ανέβαιναν στην επιφάνεια, σαν ζαλισμένα και οι ψαράδες τα αλίευαν, χωρίς κόπο. Αυτή η μέθοδος έχει απαγορευτεί, για ευνόητους λόγους.

Ίσως αυτή η τακτική μάς έδωσε την έκφραση **«μας φλόμωσε»,** δηλαδή μας ζάλισε. Βέβαια υπάρχει κι άλλη εκδοχή του, που λέει ότι στην Αθήνα, επειδή αποχετευτικό-αποστραγγιστικό δίκτυο δεν υπήρχε, με αποτέλεσμα να υπάρχουν στάσιμα νερά, φύτρωναν πολλά φυτά, παντού, με αποτέλεσμα να τα βαριούνται να τα βλέπουν. Φλόμωναν, με λίγα λόγια. Αλλά και όταν προσπαθούσαν να ανάψουν την φωτιά, με τον τρόπο που προείπαμε, δεν ήταν πάντα τόσο γρήγορη διαδικασία, με αποτέλεσμα να γεμίζουν καπνό, να φλομώνουν.

Και εξακολουθούμε, με τα άνθη του φλόμου, με αυτό το λαμπερό κίτρινο χρώμα τους, **έβαφαν τα νήματα ή τα υφάσματα,** αν δε έβαζαν και κάποια άλλα υλικά, π.χ. αλισίβα, έπαιρναν και άλλα χρώματα, όπως πράσινο. Δεν έβαφαν, όμως, μόνο αυτά, αλλά λέγεται ότι στην αρχαία Ρώμη έβαφαν και τα μαλλιά τους, μόνο οι γυναίκες, αλλά αν θέλουμε το πιστεύουμε. Το χρώμα που έπαιρναν τα μαλλιά ήταν ξανθό-χρυσαφί.

Ναι, αλλά δεν είπαμε τίποτα για το Βερμπάσκο, το οποίο προέρχεται από το Λατινικό Verbascum, προερχόμενο από το barba που σημαίνει γενειάδα. Αυτό, γιατί τα φύλλα και το κοτσάνι καλύπτονται από τριχίδια-μαλλιά. Αυτή την ονομασία τού έδωσε ο Πλίνιος ο Νεότερος και διατηρήθηκε.

Το όνομα Φλόμος ο Θάψος τού δόθηκε από τον Διοσκουρίδη, επειδή ήταν και έβαφε κίτρινο χρώμα. Η Θάψος ήταν πόλη της Σικελίας και εκεί φύτρωνε ένα φυτό, η Θαψία, που έβαφε κίτρινο-ξανθό- χρυσαφί χρώμα. Βέβαια ο Φλόμος δεν είναι η Θαψία.

Αυτάααα!

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΤΙΝΕΡΟ:
Πρόληψη πυρκαγιών ναι, σαρωτικές λογικές όχι

Αρμόδιες κρατικές υπηρεσίες επαίνεσαν δημόσια τα αποτελέσματα του προγράμματος ΑΝΤΙΝΕΡΟ στην αντιμετώπιση των φετινών πυρκαγιών. Επίσης η Πανελλήνια Ομοσπονδία Γεωτεχνικών Δημοσίων Υπαλλήλων εξέδωσε ανακοίνωση σχετικά με όσους αμφισβητούν τη συμβολή του προγράμματος αυτού για την πρόληψη των πυρκαγιών, τονίζοντας ότι τα έργα αυτά σε κρίσιμα σημεία της Δυτικής Αττικής περιόρισαν τη μετάδοση των πρόσφατων πυρκαγιών και απέτρεψαν τον κίνδυνο ολοκληρωτικής καταστροφής .

Έχοντας κάνει σκληρή όσο και ισχυρά τεκμηριωμένη κριτική στην εφαρμογή του προγράμματος στην περιοχή της Ηλείας, κρίνουμε αναγκαίο να τονίσουμε και πάλι τους λόγους για τους οποίους **σταθήκαμε κριτικά** απέναντι σε ένα πρόγραμμα που τέθηκε σε εφαρμογή με τη σημαία της πρόληψης.

Αυτό που ζητήσαμε, μετά την οδυνηρή διαπίστωση από μέλη της ΟΙΚΙΠΑ των **βαρύτατων ως καταστροφικών πληγμάτων στην προστατευόμενη πανίδα του δάσους του Καϊάφα** και της νότιας Στροφυλιάς ΔΕΝ ήταν η εγκατάλειψη του ΑΝΤΙΝΕΡΟ, αλλά πρώτον η επιλεκτική εφαρμογή του και δεύτερον η εκτέλεσή του με πλήρεις περιβαλλοντικές και όχι απλά δασοτεχνικές μελέτες.

Τονίσαμε ότι άλλο πράγμα είναι ένα περίπου αμιγές πευκοδάσος, όπου είναι αναγκαία και επιθυμητή η σοβαρή αφαίρεση καύσιμης ύλης (γέρικα δέντρα, πυκνώσεις, ποώδης υπόροφος) και άλλο ένα αμμοθινικού υποστρώματος δάσος σε περιοχές Natura, με σπάνια απολύτως εξαρτώμενα από τον υπόροφο για την επιβίωσή τους είδη ερπετοπανίδας, αλλά και ορνιθοπανίδας.

Αν η προσέγγιση δεν είχε γίνει μόνο με δασοτεχνική, αλλά είχε προηγηθεί αξιόπιστη περιβαλλοντική μελέτη, δεν θα αγνοούνταν η ύπαρξη ευαίσθητων πληθυσμών του **αφρικανικού χαμαιλέοντα**, που δέχτηκαν βαρύτατο πλήγμα από την σαρωτική και όχι επιλεκτική εφαρμογή του προγράμματος. Όπως και συνολικά της ερπετοπανίδας της περιοχής.

Να γίνονται λοιπόν προγράμματα πρόληψης των πυρκαγιών και να αυξηθούν. Πλην όμως με **ΕΠΙΛΕΚΤΙΚΗ και όχι σαρωτική λογική** και με προηγούμενη πλήρη περιβαλλοντική εκτίμηση.

Το δάσος είναι βιοκοινότητα, όχι άθροισμα δέντρων και θάμνων.

ΕΡΓΟ NATURES: ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΕΛΛΑΔΑΣ ΙΤΑΛΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΑΠΩΛΕΙΑΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ

Η Ευρωπαϊκή βίδρα, η θαλάσσια χελώνα και ο κίτρινος φρύνος των Απεννίνων στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος.

Το έργο NATURES αποσκοπεί στην αντιμετώπιση της απώλειας της βιοποικιλότητας μέσω του καθορισμού κοινών εργαλείων και μιας κοινής στρατηγικής για τη διατήρηση της φυσικής κληρονομιάς και του τοπίου στην περιοχή του προγράμματος, δίνοντας προτεραιότητα στα κοινά είδη και τους οικοτόπους που προστατεύονται από τις Οδηγίες 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ.

Για κάθε είδος και οικότοπο που αναγνωρίζεται ως σημαντικός λόγω της οικολογικής του αξίας, του κινδύνου εξαφάνισης ή του ενδημικού του χαρακτήρα στην περιοχή του προγράμματος, οι εταίροι του έργου θα αναπτύξουν από κοινού ένα σχέδιο διατήρησης.

Με συνολικό προϋπολογισμό που ξεπερνά τα 1,28 εκατ. ευρώ, το έργο NATURES φιλοδοξεί να ενισχύσει την προστασία τριών εμβληματικών ειδών: Της **Ευρωπαϊκής βίδρας** *(Lutra lutra),* της **Θαλάσσιας χελώνας** (*Caretta caretta*) και του **Κίτρινου φρύνου των Απεννίνων** *(Bombina pachypus)* καθώς και τεσσάρων σημαντικών τύπων οικοτόπων ευρωπαϊκής σημασίας που είναι: Οι **παράκτιες λιμνοθάλασσες** (Προστατευόμενη περιοχή Torre Guaceto), τα **Ασβεστούχα έλη** με ***Cladium mariscus* και είδη της *Caricion davallianae*** (Εθνικό Πάρκο Υγροτόπων Αμβρακικού), οι **Θίνες με δάση *Pinus pinea ή/και Pinus pinaster*** (Εθνικό Πάρκο Υγροτόπων Κοτυχίου-Στροφυλιάς) και τα **Μεσογειακά εποχιακά τέλματα** (Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Ζακύνθου).

Η διασυνοριακή συνεργασία είναι απαραίτητη για τον καθορισμό μιας συντονισμένης και κοινά αποδεκτής στρατηγικής για την αποτελεσματικότερη διαχείριση των περιοχών Natura 2000, για τη δημιουργία συνεργειών στα μέτρα διατήρησης μεταξύ των ελληνικών και ιταλικών φορέων που είναι αρμόδιοι για την προστασία του περιβάλλοντος, όπως και για την επίτευξη των στόχων του Κανονισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Αποκατάσταση της Φύσης.

Στις **7 Οκτωβρίου 2026** θα πραγματοποιηθεί εργαστήριο **στο Μπάρι της Ιταλίας**, στο πλαίσιο του έργου **«NATURES - Strengthening Conservation Measures for Priority Species and Habitats in the Programme Area»**, το οποίο υλοποιείται μέσω του Προγράμματος **Interreg VI-A Ελλάδα-Ιταλία 2021-2027**.

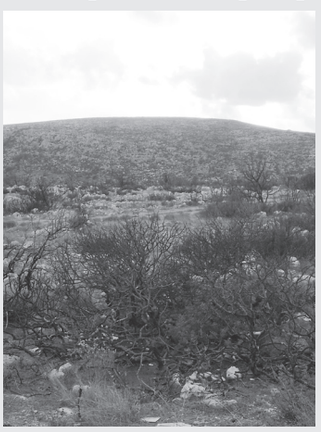

Στο πλαίσιο του εργαστηρίου θα παρουσιαστούν τα **Σχέδια Διατήρησης** που εκπονούνται για τα είδη και τους τύπους οικοτόπων στόχους του έργου. Η ΟΙΚΙΠΑ ως ΜΚΟ που δραστηριοποιείται στα περιβαλλοντικά ζητήματα της περιοχής, έχει κληθεί και θα λάβει μέρος με εκπροσώπους της στο παραπάνω εργαστήριο, οπότε και θα υπάρξει αναλυτική ενημέρωση στο επόμενο φύλλο.

Φυσική αναβλάστηση

Εικόνα από περιοχή της βόρειας Κεφαλονιάς, όπου το καλοκαίρι του 2025 πυρκαγιά κατέκαψε κάποιες εκατοντάδες στρέμματα μεσογειακού τύπου θαμνώδους βλάστησης (σκίντα, πουρνάρια, αγριοχαρουπιές, αφάνες κλπ).

Η πρεμνοβλάστηση των καμένων είναι ορατή και ελπιδοφόρα. Καμιά επέμβαση τεχνητής αναδάσωσης δεν απαιτείται, μάλλον ζημιά θα έκανε.

Βέβαια για ένα διάστημα λίγων ετών η βόσκηση πρέπει (έμπρακτα) να αποκλειστεί. Στη συνέχεια μπορεί και πρέπει να επανέλθει (είναι το καλύτερο ...αντινέρο).

Γ. Κανέλλης

ΠΕΡΙΟΧΕΣ NATURA 2000:
ΕΥΡΩ-ΑΠΟΦΑΣΗ ΣΤΑΘΜΟΣ!

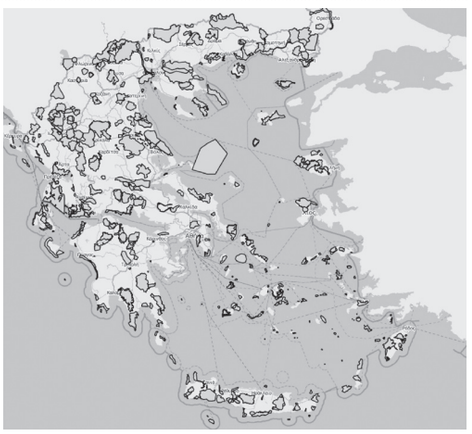
Πρόσφατη απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελεί σημαντικό ορόσημο για την προστασία της φύσης στην Ευρώπη και κόλαφο για χώρες, όπως η Ελλάδα, που κωλυσιεργούν απαράδεκτα στην υποχρέωσή τους για θωράκιση των πυρήνων βιοποικιλότητας.

Συγκεκριμένα, στις 16 Ιουλίου 2026, το ΔΕΕ έκρινε ότι δεν μπορεί να πραγματοποιείται η δέουσα εκτίμηση των επιπτώσεων ενός έργου σε προστατευόμενη περιοχή Natura 2000, **όταν δεν έχουν προηγουμένως καθοριστεί σαφείς και ειδικοί στόχοι διατήρησης για τη συγκεκριμένη περιοχή.** Οι αποφάσεις C27/25 και C356/25 αφορούν προδικαστικά ερωτήματα από δικαστήρια της Ιρλανδίας σχετικά με αιολικά πάρκα εντός περιοχής του δικτύου Natura.

Όπως έκρινε το ΔΕΕ, *«το άρθρο 6, παράγραφος 3 της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 1992, για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων, καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας έχει την έννοια ότι, όταν δεν έχουν προηγουμένως θεσπιστεί ειδικοί στόχοι διατήρησης για τη συγκεκριμένη Ζώνη Ειδικής Προστασίας, η αρμόδια εθνική αρχή δεν μπορεί να διενεργήσει έγκυρη δέουσα εκτίμηση των επιπτώσεων ενός σχεδίου ή έργου στην ακεραιότητα της περιοχής, κατά την εξέταση αίτησης για την έγκριση του σχεδίου ή του έργου. [...] Αντίθετα, η αξιολόγηση της πιθανότητας ή του κινδύνου ένα σχέδιο ή έργο να έχει σημαντικές επιπτώσεις σε προστατευόμενη περιοχή εντός της γεωγραφικής αυτής ζώνης δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί χωρίς να ληφθούν υπόψη οι ειδικοί στόχοι διατήρησης της συγκεκριμένης προστατευόμενης περιοχής».*

Χωρίς αυτούς τους στόχους, η αξιολόγηση στερείται της απαιτούμενης επιστημονικής ακρίβειας και προκαλείται κίνδυνος έγκρισης έργων που μπορούν να προκαλέσουν σημαντική ή ακόμη και μη αναστρέψιμη οικολογική βλάβη. Κατά συνέπεια, δεν μπορούν να εγκρίνονται σχέδια ή έργα μέσα σε περιοχές Natura εφόσον δεν έχουν θεσπιστεί ειδικοί για τις περιοχές αυτές στόχοι διατήρησης. Επιπλέον, οι στόχοι αυτοί συναρτούν το πλαίσιο για τον καθορισμό τόσο των προτεραιοτήτων διατήρησης, όσο και των αναγκαίων μέτρων προστασίας (σκ. 59 και 60).

Η απόφαση έχει ιδιαίτερη σημασία για την Ελλάδα, όπου πολλές περιοχές του δικτύου Natura 2000 εξακολουθούν να στερούνται ειδικών στόχων διατήρησης για πολλά προστατευόμενα είδη και οικοτόπους, είτε λόγω ανεπαρκών δεδομένων είτε για άλλους λόγους, ενώ συγχρόνως για τη συντριπτική πλειονότητα των περιοχών εξακολουθεί να υφίσταται το κρίσιμο κενό της θέσπισης κανονιστικών μέτρων διατήρησης. Έργα όπως οι εγκαταστάσεις LNG μέσα στη θαλάσσια περιοχή της Θράκης, (Αλεξανδρούπολη), αλλά και σχέδια εξόρυξης υδρογονανθράκων, αιολικά στη Θράκη ή τουριστικές και άλλες εγκαταστάσεις οφείλουν να αξιολογούνται με βάση συγκεκριμένους και ειδικούς στόχους διατήρησης των ειδών και των οικοτόπων που κινδυνεύουν να επηρεάσουν.

Η απόφαση του ΔΕΕ στέλνει ένα σαφές και ηχηρότατο μήνυμα: **η προστασία των περιοχών Natura 2000 δεν είναι τυπική διαδικασία ούτε πολιτική επιλογή, αλλά ουσιαστική νομική υποχρέωση.** Η Ελλάδα οφείλει να ολοκληρώσει άμεσα τον καθορισμό ειδικών στόχων διατήρησης για όλα τα προστατευόμενα είδη και οικοτόπους σε όλες τις περιοχές του δικτύου Natura, διασφαλίζοντας ότι κάθε έργο που ενδέχεται να τις επηρεάσει αξιολογείται με βάση τα καλύτερα διαθέσιμα επιστημονικά δεδομένα και την αρχή της προφύλαξης. Σε άμεση συνάφεια, η πολιτεία καλείται επίσης να υπερβεί τις χρόνιες παθογένειες και να προστατεύσει τα πολυτιμότερα κομμάτια της ελληνικής φύσης, εκδίδοντας, μετά από πολλά χρόνια καθυστέρησης, τα προεδρικά διατάγματα που θα πληρούν τις απαιτήσεις του δικαίου της ΕΕ και θα θωρακίσουν τις προστατευόμενες περιοχές της χώρας.

«Η απόφαση του ΔΕΕ, που υπενθυμίζει και την καταδίκη της Ελλάδας το 2020, κλείνει οριστικά τον κύκλο των δικαιολογιών για τη χρόνια και διακομματική καθυστέρηση στην προστασία των περιοχών Natura 2000. Επιβεβαιώνει αυτό που λέμε εδώ και χρόνια: χωρίς εξειδικευμένους στόχους διατήρησης δεν μπορούν να υπάρχουν νόμιμες αδειοδοτήσεις έργων. Η Ελλάδα οφείλει πλέον να θωρακίσει ουσιαστικά τις προστατευόμενες περιοχές της, με επιστημονικά τεκμηριωμένες αποφάσεις και πλήρη συμμόρφωση με το ευρωπαϊκό δίκαιο», δηλώνει ο **Δημήτρης Καραβέλλας,** γενικός διευθυντής του WWF Ελλάς.

ΟΥΤΕ ΕΝΑ ΣΤΕΓΑΣΤΡΟ, ΟΥΤΕ ΕΝΑ ΠΑΓΚΑΚΙ!

Από τη φίλη κ. Διονυσία Μωραΐτη λάβαμε και δημοσιεύουμε την παρακάτω επιστολή, στην οποία καταγράφεται ένα, από τα πολλά, καθημερινά προβλήματα της πόλης μας.

Στάση υπεραστικών λεωφορείων επί της οδού Μαιζώνος και Μιαούλη στην Πάτρα, μπροστά στο ΠΙΚΠΑ. Δεν υπάρχει ούτε στέγαστρο, ούτε ένα παγκάκι να κάθονται ηλικιωμένοι ή άρρωστοι άνθρωποι που έρχονται από τα χωριά της Αχαΐας στην Πάτρα και περιμένουν τα λεωφορεία για την επιστροφή τους.

Ούτε καν ένδειξη στάσης δεν υπάρχει. Δεν γνωρίζω ποιος έχει την ευθύνη για τις στάσεις των υπεραστικών λεωφορείων. Πρέπει κάτι να γίνει. Να μπει ένα στέγαστρο, ένα παγκάκι, η ένδειξη της στάσης.

Περιμένουν ηλικιωμένοι άνθρωποι που συνήθως έρχονται στην Πάτρα για γιατρούς και δεν έχουν την δυνατότητα να έρθουν με δικό τους αυτοκίνητο ή με ταξί. Αλλά και γενικότερα όποιος περιμένει εκεί ένα στέγαστρο για την βροχή ή τον ήλιο κι ένα παγκάκι να ακουμπήσει το δικαιούται.

Μπορούμε να ελπίζουμε; Θα δείξει!

Υπόγεια η μεταφορά ρεύματος μέσα στο Εθνικό Πάρκο

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΤΗΣ ΟΙΚΙΠΑ ΚΑΙ ΘΕΤΙΚΗ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΜΟΝΑΔΑΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΟΦΥΠΕΚΑ

Μια αξιοσημείωτη παρέμβαση της Οικολογικής Κίνησης Πάτρας πραγματοποιήθηκε στις αρχές του καλοκαιριού, η οποία τελικά είχε θετική εξέλιξη. Μιλάμε για την επισήμανση που κάναμε με έγγραφό μας προς την Μονάδα του ΟΦΥΠΕΚΑ Δυτικής και Βόρειας Πελοποννήσου σχετικά με έργο κατασκευής γραμμής μέσης τάσης, **εναέριας διέλευσης** από τμήμα του Εθνικού μας Πάρκου Κοτυχίου-Στροφυλιάς.

Η αναφορά μας οδήγησε σε έγγραφο αίτημα **ΔΙΑΚΟΠΗΣ** εργασιών προς τον **ΔΕΔΔΗΕ** από τον ΟΦΥΠΕΚΑ (υπογράφεται από την διευθύντρια Διαχείρισης Προστατευομένων Περιοχών Διονυσία Χατζηλάκου) και τελικά, στην υλοποίηση του έργου υπογείως. Απομένει να αφαιρεθούν οι 20 περίπου κολόνες που είχαν εγκατασταθεί πριν από την αντίδραση της ΟΙΚΙΠΑ και του ΟΦΥΠΕΚΑ.

Το έγγραφο με εκτενή επιστημονική και νομική επιχειρηματολογία τεκμηρίωσε την ασυμβατότητα της γραμμής αυτής με περιοχή εθνικού πάρκου, ιδιαίτερα σημαντική για την ορνιθοπανίδα, και ζήτησε την υπόγεια κατασκευή της.

Παραθέτουμε παρακάτω αποσπάσματα από το σημαντικό αυτό έγγραφο:

Κατόπιν αυτοψίας στελεχών της Μονάδας Διαχείρισης του ΟΦΥΠΕΚΑ, διαπιστώθηκε η έναρξη εργασιών και η ήδη πραγματοποιηθείσα **τοποθέτηση περίπου είκοσι (20) εναέριων κολονών** μεταφοράς/διανομής ηλεκτρικής ενέργειας, ανάμεσα στη Λιμνοθάλασσα Πρόκοπος και στα Μαύρα Βουνά του Εθνικού Πάρκου.

Με το παρόν έγγραφο, ο ΟΦΥΠΕΚΑ θέτει υπόψη της εταιρείας σας τα ακόλουθα κρίσιμα νομικά και περιβαλλοντικά ζητήματα, **αιτούμενος αρχικά την άμεση διακοπή κάθε εργασίας.**

Ειδικότερα, κατόπιν σχετικής επικοινωνίας, στάλθηκε χάρτης με τις προτεινόμενες θέσεις για την τοποθέτηση των 50 κολονών. Σύμφωνα με τον ΔΕΔΔΗΕ πρόκειται για εναέριο δίκτυο μέσης τάσης 20kV, το οποίο θα είναι εφεδρικό, δηλαδή θα είναι ανενεργό χωρίς τάση όλο το έτος, παρά μόνο ελάχιστες μέρες που μπορεί να έχει υπάρξει βλάβη στο υπόγειο δίκτυο, καθώς θα ενεργοποιηθεί, ώστε να μη διακοπεί η ηλεκτροδότηση προς τους καταναλωτές σε ξενοδοχειακές εγκαταστάσεις στην Καλόγρια.

Επιπλέον, η πιθανότητα πρόκλησης δασικής πυρκαγιάς από βραχυκύκλωμα στις εναέριες γραμμές ηλεκτρικής ενέργειας, συνιστά ακόμα έναν κίνδυνο, δεδομένης της άμεσης γειτνίασης του υπό εξέταση έργου με το δάσος της Στροφυλιάς.

Επιπτώσεις στη βιοποικιλότητα.

Αρχικά, όσον αφορά στην ορνιθοπανίδα, οι σημαντικότερες επιπτώσεις που συνδέονται με την εγκατάσταση των στύλων και των ηλεκτρικών αγωγών (καλώδια) είναι η ηλεκτροπληξία και η πρόσκρουση. Η παρουσία εναέριων γραμμών Μέσης Τάσης (ΜΤ) 10 μέτρων ύψους ενέχει διαφορετικό βαθμό και είδος κινδύνου για κάθε είδος. Ενδεικτικά, ο **Πετρίτης** και το **Μαυροκιρκίνεζο** αντιμετωπίζουν τον μεγαλύτερο και πιο άμεσο κίνδυνο θανάτου, ενώ για τα υπόλοιπα είδη οι επιπτώσεις είναι κυρίως έμμεσες ή σχετίζονται με την πρόσκρουση.

Παράλληλα, η εγκατάσταση εναέριων γραμμών και στύλων 10 μέτρων ύψους εισάγει έντονα στοιχεία οπτικής ρύπανσης (visual pollution) υποβαθμίζοντας την ελκυστικότητα της περιοχής, γεγονός που έρχεται σε άμεση αντίθεση με τις σύγχρονες απαιτήσεις της διατήρησης και της αειφόρου τουριστικής ανάπτυξης.

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, θα πρέπει **να εξεταστεί η υπογειοποίηση της γραμμής** κατά μήκος του υφιστάμενου οδικού δικτύου, ειδικά στην Α Ζώνη-Προστασίας της, η οποία εκμηδενίζει την οπτική και ακουστική όχληση, καθώς και τον κίνδυνο πρόσκρουσης και ηλεκτροπληξίας.

Στο πλαίσιο αυτό, καλείται ο ΔΕΔΔΗΕ Α.Ε. να ΔΙΑΚΟΨΕΙ ΑΜΕΣΑ κάθε είδους εργασία τοποθέτησης στύλων ή καλωδίων στο συγκεκριμένο τμήμα.

Σε επόμενη φάση και δεδομένου ότι η υπόγεια όδευση θα ακολουθήσει αποκλειστικά το υφιστάμενο οδικό δίκτυο, οι επιπτώσεις στο φυσικό περιβάλλον ελαχιστοποιούνται εξ ορισμού. Για τη **διασφάλιση της ακεραιότητας της Προστατευόμενης Περιοχής, ζητείται η άμεση απομάκρυνση των τοποθετημένων στύλων και η πλήρης περιβαλλοντική αποκατάσταση του χώρου.**

Ο ΟΦΥΠΕΚΑ θα γνωμοδοτήσει επί της Μελέτης Δέουσας Εκτίμησης Επιπτώσεων του έργου υπογειοποίησης του δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας μέσης τάσης, η οποία θα πρέπει να υποβληθεί στην Υπηρεσία μας και θα αφορά αποκλειστικά στη συμβατότητα της δραστηριότητας με τη διατήρηση και προστασία της βιοποικιλότητας στις προστατευόμενες περιοχές ευθύνης του ΟΦΥΠΕΚΑ.

Από την πλευρά μας, ως ΟΙΚΙΠΑ, χαιρετίζουμε την ταχεία και τεκμηριωμένη αντίδραση του ΟΦΥΠΕΚΑ για την τελικά ορθή επίλυση του θέματος.

Γιώργος Κανέλλης

Νεκρά ψάρια στη Λιμνοθάλασσα της Καλογριάς.

Το νέο περιστατικό με νεκρά ψάρια στη λιμνοθάλασσα της Καλογριάς (Πρόκοπος) την τελευταία εβδομάδα του Αυγούστου προκάλεσε εύλογα έντονη ανησυχία. Τέτοια περιστατικά δεν είναι πρωτοφανή, αλλά το πρόσφατο είχε ασυνήθιστη έκταση. Σύμφωνα με κάποιες περιγραφές "άσπρισε η θάλασσα".

Σύμφωνα με τις επιστημονικές εκτιμήσεις που διαθέτουμε από το παρελθόν, αυτού του είδους φαινόμενα προκαλούνται, όταν, για κάποιο λόγο, η ποσότητα του διαλυμένου στο νερό οξυγόνου, που στηρίζει την υδρόβια ζωή, μειωθεί απότομα.

Αίτια που μπορεί να οδηγήσουν σε ένα τέτοιο αποτέλεσμα είναι οι επί μακρόν υψηλές θερμοκρασίες, η μείωση της αλατότητας, που μπορεί να οφείλεται σε διατάραξη της συνήθους επικοινωνίας της λιμνοθάλασσας με την ανοικτή θάλασσα, η αύξηση της έκπλυσης περίσσειας λιπασμάτων από τις καλλιέργειες, που ευνοεί την υπερανάπτυξη ορισμένων ειδών φυκιών και την επακόλουθη ανάπτυξη αποσυνθετών, που καταναλώνουν το οξυγόνο στερώντας το από την υδρόβια πανίδα.

Γνώμη μας είναι ότι η Μονάδα του ΟΦΥΠΕΚΑ Δυτικής Πελοποννήσου, με έδρα το Λάππα, οφείλει να εξετάσει με προσοχή ενέργειες όπως τα έργα στην "Μπούκα" (επαφή με τη θάλασσα), που πιθανά περιόρισαν τον καλαμιώνα εκεί, και τη λειτουργία του ως φίλτρου των ευτροφικών παραγόντων. Το κυνήγι, που, παρά το ότι απαγορεύεται, γίνεται, μπορεί επίσης να έχει, εμμέσως, βλαπτική επίπτωση (μέσω της μείωσης του αριθμού φυτοφάγων πουλιών).

Επίσης πρότασή μας, με δεδομένη την μεγαλύτερη διάρκεια των καυσώνων από παλαιότερα, είναι η πύκνωση της επιστημονικής παρακολούθησης των παραμέτρων των υδατίνων σωμάτων του Εθνικού μας Πάρκου Κοτυχίου Στροφυλιάς, ώστε να γνωρίζουμε εγκαίρως κάθε τάση επιδείνωσής τους, που μπορεί να οδηγήσει σε τέτοιες δυσάρεστες επιπτώσεις.

Γ. Κανέλλης